ſuo ordine ſeries explanationis procedat. A Capite no
bis uulpes paruulas quæ demoliuntur uineas. Locus mo-
ralis eſt,& iuxta morū diſciplinā nos iam oſtendimus ſpi-
ritales has uineas non niſi ſpūales uiros eſſe,quorum cū
omnia interiora culta ſint,oīaqꝫ germinantia,oia fructifi
cantia & parturientia ſpm̄ ſalutis,quō de regno dei,ſic de
his uineis æque dn̄i ſabaoth poſſunt dicere:qm̄ intra nos
ſunt? Deniqꝫ in euāgelio legitur dari gentibus regnū fa
cientibus fructus eius. Hi ſunt quos paulus enumerat di-
Gal.5. cens. Fructus autem ſpūs eſt charitas,gaudium,pax,patiē
tia,longanimitas,bonitas:benignitas,manſuetudo,fides
modeſtia,continentia,caſtitas. Fructus iſti profectus no-
ſtri. Hi accepti ſponſo,quia ipſi cura eſt de nobis. Nū de-
uirgultis cura eſt deo? Homines non arbores amat homo
deus,& noſtros ꝓfectus ſuos fructus deputat. Tp̄s horum
diligēter obſeruat,arridet apparentibus,& ſolicitus ſata
git ne pereāt nobis cum apparuerint. Imo uerò ne pereāt
ſibi:ſe em̄ reputat tāquam nos. Ideoqꝫ prouidēs capi ſibi
iubet inſidiātes uulpeculas,ne nouellos fructus ipſæ præ-
ripiant. Capite,inquit,nobis uulpes paruulas quæ demo
Canti.2 liuntur uineas. Et quaſi quis dicat,ꝓpropere times,nōdū
uenit fructuū tēpus:nō eſt ita,inquit,nā uinea noſtra flo-
ruit. Poſt flores nō eſt fructuū mora:adhuc illis cadētibꝰ,
iſti erūpūt illico illico incipiūt apparere. B Parabola iſta
inſtantis eſt tp̄is. Videtis iſtos nouitios? Nuper uenerūt,
nuper cōuerſi ſunt,non poſſumus de ipſis dicere quia ui
nea noſtra floruit. Floret em̄. Interim quod in eis appere
uidetis,flos eſt,fructuū tempus nondum aduenit. Flos no
uella cōuerſatio eſt,flos formula recēs uitæ emendatioris
eſt. Induerūt ſibi faciē diſciplinatā,& bonam totiꝰ corpo
ris cōpoſitionē. Placēt fateor q̄ in facie ſunt,negligētior
utiqꝫ is q foris apparet corporum cultꝰ & ueſtiū,ſermo ra
rior,uultꝰ hilarior,aſpectꝰ uerecūdior,inceſſus maturior.
Verum qa hæc nouiter cœpere,ipſa ſui nouitate floreſcē
ſenda ſunt,& ſpes fructuum magis quàm fructus. Vobis fi
lioli non timemus à fraude uulpium,quæ fructibus magis
quàm floribus inuidere noſcunt. Veſtrum aliūde pericu-
lum eſt. Vſtionem certè metuo floribus,non ſubreptionē
Ps.147. ſed uſtionē à frigore. Aq̄lo mihi ſuſpectꝰ eſt,& frigora ma
tutina quæ intēpeſtiuos flores ſolent ꝑdere,fructus præri
pere. Itaqꝫ ab aquilone pādit̄ ueſtrū malum. A facie frigo
ris eius qs ſuſtinebit? Hoc frigus ſi ſemel aīam,aīæ quidē
(ut aſſolet)incuria ſpiritu dormitāte paruaſerit,ac nemi-
ne deinde(qđ abſit)inhibente ad interiora eius peruene
rit,deſcenderit in uiſcera cordis & ſinū mentis,cōcuſſerit
affectiōes,occupauerit cōciliŋ ſemitas,perturbauerit iudi
ciŋ lumen,libertatē addixerit ſpūs,mox (ut in corpe ſolet
euenire febricitātibus)ſubdit quidā animi rigor,& uigor
lenteſcit,lāguor fingit̄ uiriū,horror auſteritatis intendit̄,
timor ſolicitat paupertatis,cōtrahitur animis,ſubtrahit̄
gr̄a,ꝓtrahitur longitudo uitæ,ſopit̄ rō,ſpūs extinguitur
deferueſcit nouitius feruor,ingraueſcit tepor faſtidioſus
refrigeſcit fraterna charitas,blāditur uoluptas,fallit ſecu
ritas,reuocat conſuetudo. Quid plura? Diſſimulatur lex,
abdicatur ius,fas ꝓſcribitur,derelinquitur timor dn̄i. Dā
tur poſtremo impudētiæ manꝰ,ꝓ̄ſumitur ille temerarius,
ille pudendus,ille turpiſſimus,plenus ille ignominia & cō
fuſione ſaltꝰ de excelſo in abyſſum,& de pauimēto in ſter
quilin ium,de ſolio in cloacam,de cælo in ſcænum:de clau
ſtro in ſeculum,de paradiſo in infernum. Principiū & ori
ginem huius peſtis,& uel qua arte uitetur,uel qua ſupere
tur uirtute,nō eſt huiꝰ tp̄is demōſtrare. Alias erit hoc,nūc
cœpta ꝓſequamur. Ad prouectiores & firmiores ſermo ē
retorquendꝰ ad uineā,q̄ iam floruit,cui qdē etſi nō eſt qđ
floribus formidet à frigore,ſed nō fructꝰ ſecuri ſunt à uul
pibus. Dicendū apertiꝰ quid ſint ſpūaliter hæ uulpes,cur
puſillæ dicant̄,cur iubeant̄ potiſſimū capi,& nō abigi uel
occidi,etiā introducenda diuerſa genera harum beſtiarū
ad maiorē audientium notitiā & cautelā,nō ſanè ſermone
iſto,ut faſtidio cōſulamꝰ,& nr̄æ deuotionis alacritas ppe-
tuet̄ in gr̄a & cōfeſſione glīæ magni ecclīæ ſponſi dn̄i nr̄i
Ieſu xp̄i,qui eſt ſuper oīa deus benedictus in ſecula. Amē.

De tentatiōibus man iorum prouectorū,& de
hæreticis. Serm LXIIII. V

ADſum promiſſiōi ueſtræ. Capite nobis uulpes Can.2.
paruulas q̄ demoliunt̄ uineas,nā uinea noſtra
floruit. Vulpes tentatiōes ſunt. Neceſſe eſt ut
ueniāt tētationes. Quis enim coronabitur,ni- 2.Tim.2
ſi qui legitime certauerit? Aut quomodo certabunt,ſi de
ſit qui impugnet? Tu ergo accedens ad ſeruitutem dei ſta
in timore,& præpara animam tuam ad tentationē,certus
omnes qui pie uolunt uiuere in xp̄o,perſecutionem paſſu 2.Tim.3
ros. Porrò tentationes diuerſæ ſunt,pro temporū diuerſi
tate. Et initiŋs qdē nr̄is tanquā nouellarū teneris floribus
plantationū in euidēti uis algoris incūbit,cuius memini
mus in ſermone altero,& incipientes ab hac peſte cautos
reddidimus. Iam uerò ꝓficiētiū ſanctioribus ſtudiŋs mini
me qdē ſeſe opponere contrariæ uirtutes apte audent,ſed
ſolēt ex occulto inſidiari quaſi quædā fraudulentæ uulpe
culæ,ſpecie qdē uirtutes,re autē uitia. Quātos (uerbi gr̄a
tia) ingreſſos uias uitæ,ꝓgreſſos ad meliora,ſuꝑ ſemitas
iuſtitiæ bene ſecureqꝫ proficiſcētes & proficiētes,fraude
ꝓh pudor uulpiū harū turpiter ſupplātatos exptꝰ ſum,&
ſero in ſe uirtutū ſuffocatos plāgere fructus. Vidi ego ho
minē currentē bene,& ecce cogitatio (quidni uulpecu-
la?) quantis,inqt,bonū quo ſolus fruor ſi eſſem in patria
poſſem utiqꝫ impartiri fratribus & cognatis,notis & ami Mat.26
cis? Amāt me,& facile acquieſcerēt ſuadēti. Vt qd ꝑditio
hæc? Vado illuc,& ſaluos multos ex illis,& me piter. Nec
uerēdū ī loci mutatiōe. Etem̄ dū bn̄faciā,qd intereſt ubi,
ſi ꝙ illic ꝓculdubio ſatiꝰ ubi fructuoſius degā? Quid plu
ra? It & perit miſer,non tam exul ad patriam quàm canis
reuerſus ad uomitū. Et ſe ꝑdidit infœlix,& ſuorū acqſiuit
neminē. En una uulpecula,iſta uidelicet fruſtratoria ſpes
quā habuit in acqſitiōe ſuorū. Potes tu quoqꝫ ꝑ teipſum
in teipſo alias atqꝫ alias ſimiles huic inuenire ſeu aduerte-
re ſi nō negligas. C Vis tn̄ ut unā adhuc ego oſtendam ti
bi? Facio,etiā & tertiā & quartā quoqꝫ demōſtrabo,ſi te
ad capiēdas eas quas fortè ex his in tua aduerteris uinea:
inuenero uigilātē. Interdū bene ꝓficiētis cuiuſpiā,cū ſibi
ꝓfuſius aliqd ſupnæ gr̄æ ſenſerit irrorari:ſubit aīm deſide
riū ꝓ̄dicādi,nō qdē ad parētes & ꝓpīquos,iuxta illud,cō
tinuo nō acq̄eui carni & ſanguini:ſed q̄ſi puriꝰ,fructuoſiꝰ
fortiuſqꝫ paſſim ad extraneos & adoēs. Caute oīno. Sanè
timet ꝓpheticū incurrere maledictū,ſi quæ in abſcōdito
accepit frumenta,abſcōdat in pplīs:& contra euāgelium
facere,niſi q̄ in aure audiui,ꝓ̄dicauerit ſuꝑ tecta. Vulpes
eſt,atqꝫ illa priore eò nociuior quò occultior ueniēs. Sed
capio tibi eā. Primus moyſes dicit:nō arabis in primoge Deut.15.
nito bouis. Hoc paulus interpretās,nō neophytū,inqt, 1.Tim.3.
ne ī ſupbiā elatꝰ incidat ī iudiciū diaboli. Et rurſum. Nec Hebr.5.
qſquā,inqt,ſumit ſibi honorē,ſed q uocat̄ à deo tanquam Rom.10
aarō. Itē ipſe. Quō ꝓ̄dicabūt,ait,niſi mittantur? Et ſcimꝰ
monachi officiū eē nō docere,ſed lugere. Et his ſilibuſqꝫ
collectis mihi texo rete,& capio uulpē,ne demoliatur ui-
neā. Ex his nēpe claret & certū eſt ꝙ publice ꝓ̄dicare nec
mōacho cōuenit,nec nouitio expedit,nec nō miſſo licet.
Porrò cōtra hæc tria uenire quāta conſcientiæ demolitio
eſt? Ergo qcqd tale aīo ſuggerat̄,ſiue ſit illud tua cogita-
tio,ſiue immiſſio ꝑ āgelū malū,doloſam agnoſce uulpeculā,
i. malū ſub ſpecie boni. D Sed aſpice aliam. Quantos ex
monaſteriŋs ſpū feruētes eremi ſolitudo ſuſcepit,& aut te-
pefactos euomuit,aut tenuit contra eremi legem non mo
do remiſſos,ſed etiā diſſolutos:ſicqꝫ apparuit uulpeculā
affuiſſe ubi tāta facta eſt uaſtatio uineæ. i. uitæ & cōſciētiæ
hoīs detrimētū. Cogitabat ſi ſolꝰ degeret,multo ſe copio
ſiores fructus ſpūs ꝑcepturū,qppe q in cōi uita tm̄ ſpūalis
gr̄æ fuiſſet exptus. Et bona uiſa eſt ſua cogitatio ſibi,ſed
rei exitus indicauit magis eandē illi cogitationē uulpem
demoliētē fuiſſe. Quid illud qđ nos quoqꝫ toties ī domo
iſta tā grauiter inquietat:notabilem loquor quorūdā qui
inter nos ſunt ſuperſtitioſamqꝫ abſtinētiā,ex qua ſe oibꝰ,
ſibiqꝫ

ſibiqꝫ oēs moleſtos reddūt? Quō nō hæc ipſa diſcordia tā
gn̄alis & ſuæ illis cōſciētiæ diſſipatio eſt,& qđ in ipſo eſt,
grādis uineæ huius quā plātauit dextera dn̄i,ueſtræ ſcili
Mat.26 cet oīm unanimitatis demolitio? Væ hoī ꝑ quē ſcandalū
Mar.9. uenit. Qui ſcandalizauerit,inquit,unū de his puſillis,du-
rum eſt qđ ſequit̄. Quāto duriora meret̄ qui tātā & tā ſan
ctām multitudinē ſcandalizat? Iudiciū prorſus duriſſimū
portabit quicūqꝫ eſt ille. Sed hæc alias. B Nunc uerò in
tendamus his q̄ à ſponſo dicunt̄ ſuꝑ puſillis & aſtutis his
aīalibus demolientibus uineas. Puſillis dixerim,non ma-
litia,ſed ſubtilitate. Aſtutū ſiquidē natura hoc genus eſt
animātis,promptūqꝫ admodū ad nocēdum in occulto,&
uidet̄ mihi cōgruentiſſime deſignare ſubtiliſſima quædā
uitia,ſpecie palliata uirtutū,qualiū utiqꝫ formā præmiſſis
ad notitiam exemplis,paucis licet iam aliquātiſper expreſ
ſi. Nec em̄ aliter nocere queūt niſi ꝙ ſe uirtutes uirtutum
quadā ſimilitudine mentiūtur. Sunt aūt cogitationes ho
minū aut uanæ,aut,factæ immiſſiones per angelos malos,
2.Cor.11 angelos ſatanæ qui ſe transfigurant in angelos lucis,parā
Pſal.10. tes ſagittas ſuas in pharetra,hoc eſt in occulto,ut ſagittēt
in obſcuro rectos corde. Vnde & puſillas eas propter hoc
reor dici,ꝙ cum cætera uitia quadā quaſi corpulentia ſui
manifeſta ſe præbeant,hoc genus pro ſui ſubtilitate haud
facile agnoſci,& ideò nec caueri poſſit,niſi dūtaxat à ꝑfe-
ctis & exercitatis,& q habeāt illūīnatos oculos cordis ad
diſcretionē boni &,mali maxieqꝫ ad diſcretionē ſpirituū,
qui cū apoſtolo poſſint dicere:qa nō ignoramus aſtutias
ſatanæ,neqꝫ cogitationes eius. Et uide ne fortè ob hoc à
2.Cor.2 ſponſo iubeant̄ nō qdem exterminari uel abigi uel occidi
ſed capi,ꝙ uidelicet hmōi ſpirituales doloſaſqꝫ beſtiolas
omni uigilantia & cautela obſeruari oporteat & examina
ri,& nō capi,id eſt comprehendi in aſtutia ſua. Ergo cum
ꝓditur dolus,cū fraus aperit̄,cū conuincit̄ falſitas,rectiſſi
me tūc dicit̄ capta uulpes puſilla q̄ demoliebat̄ uineam. C
Deniqꝫ dicimus hominem in ſermone capi,ſicut habes in
Mat.22 euangelio:quia cōuenerunt phariſæi inunum ut caperēt
Canti.2 Ieſum in ſermone. Ita ergo ſponſus capi iubet uulpes pu
ſillas,quæ demoliunt̄ uineas,id eſt deprehendi,conuinci,
ꝓdi. Solū hoc malignitatis genꝰ id ꝓpriū habet,ut agni-
tū iā minime noceat,ita ut agnoſci ſit illi expugnari. Quis
em̄ niſi demēs cōpta decipula,ſciēs & prudēs pedē mittat
in illā? Sufficit ꝓinde ſi capiant̄ q̄ eiuſmodi ſunt,hoc eſt ſi
ꝓdas & deducas ad mediū,qppe qbꝰ apparere perire eſt. Non
ſic cætera uitia. Nēpe manifeſte ueniunt,manifeſte nocē
ſciētes captiuāt,ſuperāt reluctātes,utpotè ui nō dolo agē
tia. Ergo cōtra huiuſmodi aperte ſæuientes beſtias non in
ueſtigatione opus eſt,ſed refrenatione. Solas has uulpes
paruulas,diſſimulatrices maximas (qa proditæ iā non no
cent) ſufficit educi in lucem & capi in calliditate ſua. Nā
foueas habent. Tali itaqꝫ ex cauſa uulpes iſtæ & capi iubē
tur,& peruulæ deſcribunt̄. Vel ideò paruulæ,ut naſcentia
uitia ī ipſo ortu,donec utiqꝫ paruula ſunt,uigilanter ob-
1.Tim.2 ſeruans illico cōprehēdas,ne creſcētia plus noceāt,& dif-
ficilius capiantur. D Et ſi iuxta allegoriam eccleſias ui-
neas,uulpes hæreſes uel potius hæreticos ipſos intelliga
mus,ſimplex eſt ſenſus,ut hæretici capiantur potius quàm
effugent̄. Capiant̄ dico,nō armis,ſed argumētis qbus re-
fellant̄ errores eorū,ipſi uerò ſi fieri pōt recōcilient̄ catho
lice,reuocent̄ ad uerā fidē. Hæc eſt em̄ uoluntas eiꝰ q uult
Iaco.5. oēs hoīes ſaluos fieri,& ad agnitionem ueritatis uenire.
Hoc deniqꝫ uelle ſe ꝓhibet,q nō ſimplr̄ capite uulpes,ſed
capite,inquit,nobis uulpes paruulas. Sibi ergo & ſponſæ
ſuæ,id eſt catholicæ iubet acqri has uulpes,cū ait: capite
eas nobis. Itaqꝫ homo de eccleſia exercitatus & doctus ſi
cū hæretico hoīe diſputare aggredit̄,illò intētionē ſuam
dirigere debet,quatenus ita errantē cōuincat ut & cōuer
tat,cogitās illud apl̄i Iacobi:qa q̄ cōuerti fecerit pc̄tōrem
ab errore uiæ ſuæ,ſaluabit aīam eius à morte,& opit mul-
titudinē peccatorū. Quòd ſi reuerti noluerit,nec cōuictꝰ
poſt primā iā & ſcđam admonitionē (utpotè q oīno ſub-
uerſus eſt) erit ſm̄ apoſtolū deuitandus. Ex hoc iā melius
(ut quidē ego arbitror) effugat̄ aut etiam religat̄,quam
ſinit̄ uineas demoliri. B Nec ꝓpterea ſanè nihil ſe egiſſe
putet qui hæreticum uicit & cōuicit,hæreſes confutauit
uerìſimilia á uero clare aperteqꝫ diſtinxit,praua dogmata
plana & irrefragabili rōne praua eſſe monſtrauit,prauū
deniqꝫ intellectū extollētē ſe aduerſus ſcientiam dei in ca-
ptiuitatē redegit. Nempe cœpit nihilominus q talia opa-
tus eſt uulpem,et ſi nō ad ſalutē illi:& cæpit eam ſpōſo &
ſpōſæ,quæuis aliter. Nā etſi hæreticus nō ſurrexit de fece
eccleſia tn̄ cōfirmat̄ in fide,& qdē de ꝓfectibꝰ ſpōſæ,ſpon
ſus ſine dubio gratulat̄. Gaudium etem̄ dn̄i eſt fortitudo
nr̄a. Deniqꝫ nō putat à ſe aliena lucra nr̄a,qui ſe nobis tā
dignāter aſſociat,dū iubet capi uulpes nō ſibi,ſed nobis
ſecū,capite inqens nobis. Aduertere eſt em̄ qđ ait nobis.
Quid hac uoce ſocialius? An nō tibi uidetur hoc dicere,
quaſi qdā paterfamilias qui ꝑ ſe nihil habeat,ſed oīa com-
munia cū uxore & filiŋs atqꝫ domeſticis? Et q loqt̄ deꝰ eſt,
minime tn̄ ut deus id loquit̄:ſed ut ſponſus: Capite nobis
uulpes. Vides quàm ſocialiter loquit̄ qui ſociū nō habet.
Poterat dicere mihi,ſed maluit nobis,cōſortio delectatꝰ.
O ſuauitatē,ô gr̄am,ô amoris uim. Itáne ſummus omniū
unꝰ factꝰ eſt oīm? Quis hoc fecit? Amor dignitatis neſciꝰ
dignatione diues,affectu potens,ſuaſu efficax. Quid uio-
lentius? Triūphat de deo amor. Quid tamen tam nō uio-
lentum? Amor eſt. Quæ eſt iſta uis quæſo tam uiolenta ad
uictoriā,tā uicta ad uiolētiā? Deniqꝫ ſemetipſum exinani-
uit,ut ſcias amoris fuiſſe ꝙ plenitudo effuſa eſt,ꝙ altitudo Phil.2.
adæquata eſt,ꝙ ſingularitas aſſociata eſt. Cum quonā ti-
bi ô admirande ſponſe tam familiare conſortium? Nobis
inquis capite. Cui tecū? An eccleſiæ de gētibus? De mor
talibus & peccatoribus collecta eſt. Illam ſcimus quæ ſit.
Sed tu quis es,æthiopiſſæ huius tam deuotus tam ambi-
tioſus amator? Sanè nō alter moyſes,ſed plus quàm moy
ſes. Nū tu ille es ſpecioſus forma præ filiŋs hominū? Parū Ps.44.
dixi,cādor es uitæ æternæ,ſplēdor & figura ſubſtātiæ dei.
Poſtremò ſuper omnia deus benedictus in ſecula. Amen.

De duplici genere hæreticorū,ſcilicet manifeſto
rū & occultorū. Et de impietate quorūdā q ne ſecretū
ꝓdat̄ peierare ꝑmittūt,dicētes uiros poſſe mulieribus
cohabitare ſine detrimēto cōtinentiæ. Ser. LXV. D

DVos uobis ſuꝑ uno capitulo diſputaui ſermo-
nes,tertium edere paro,ſi audire nō tædeat. Et
neceſſariū reor. Nam quod ad noſtram quidē
ſpectat,domeſticam uineam (quæ uos eſtis) ſa-
tis me arbitror in duobus feciſſe ſermonibꝰ pro munimē
to illi aduerſus inſidias tripartiti generis uulpiū,qui ſunt
adulatores,detractores,ac ſeductorū quidā ſpiritus,gna-
ri & aſſueti mala ſub ſpecie boni inducere. Verum domini
cæ nō ita. Illam loquor quæ impleuit terram,cuius & nos
portio ſumus uineam grandem nimis,domini plantatam
manu,redemptam ſanguine,rigatam uerbo,propagatam
gratia,fœcundatam ſpiritu. Ergo plus propriŋ curāgerēs,
in cōmune minus ꝓfui. Mouet me autē pro ipſa multitu-
do demolientiū eā defenſantiū paucitas,difficultas defen
ſionis. Difficultatē occultatio facit. Nā cū eccleſia ſemper
ab initio ſui uulpes habuerit,cito oēs compertæ & captæ
ſunt. Cōfligebat hæreticus palā,nā inde hæreticus maxi
me,ꝙ palā uincere cupiebat,& ſuccūbebat. Ita ergo faci-
le illæ capiebant̄ uulpes. Quid em̄ ſi poſita ī lucē ueritate,
hæreticus in ſuæ pertinaciæ tenebris remanens,ſolus fo-
ris religatus areſceret? Nihilominus capta reputabatur
uulpes condemnata impietate,& impio foras miſſo,oſten
tui utiqꝫ iam uicturo,nō fructui. Ex hoc iuxta ꝓphetā:erāt Oſee.9.
illi ubera arētia,& uenter ſterilis quia nō repullulat error
publice confutatus,& falſitas aperta non germinat. A
Quid faciemus his maligniſſimus uulpibꝰ ut capi queāt,
q nocere quàm uincere malūt,& ne apparere qdē uolunt,
ſed ſerpere? Omnibus una intentio hæreticis ſemper fuit
captare gloriam de ſingularitate ſcientiæ,ſola iſta mali-
gnior cæteris,uerſutiorqꝫ hæreſibus,dānis paſcit̄ alienis,
propriæ gloriæ negligens. Docta credo exemplis ueterū,

quæ ꝓditæ euadere nō ualebant,ſed confeſtim capieban-
tur:cauta eſt nouo maleficij genere operari myſteriū ini-
quitatis,eò licētiꝰ quo latētiꝰ.Deniq;,induxere(ui dicit
latebras ſibi,firmauerūt ſibi ſermonē nequā.Iura ꝑiura,ſe
cretū ꝓdere noli.Enimuerò alias ne tenuiter quidem iurare
ullatenꝰ acqeſcūt,ꝓpter illud de euāgelio,nō iurare neq;
Iacob.5. per cælū neq; ꝑ terram &c.O ſtulti & tardi corde,repleti
planè phariſaico ſpū,liquātes culicē,& camelū glutiētes.
Iurare nō licet,& peierare licet? An in hoc ſolo utrūq; li
cet? De qnā mihi euāgeliorū loco ꝓducitis iſtā exceptio
nē q ne iota quidem(ut falſo gloriamini)præteritis? Pa-
tet uos & ſuperſtitioſe obſeruare de iuramēto,& flagitio
ſe præſumere de ꝑiurio.O peruerſitatē.Qđ ad cautelā cō
ſultū eſt,uidelicet non iurare,hoc iſti mādati uice tam cō-
tentioſe obſeruant:& qđ immobili iure ſancitum eſt,nō
peierandū ſcilicet,hoc tāquā indifferens pro ſua uolunta
te diſpēſant.Nō,inqunt,ſed ne myſteriū publicemꝰ.Qua-
ſi gloria dei non ſit reuelare ſermonē.An dei inuident glo
riæ? Sed magis credo ꝙ pandere erubeſcāt,ſcientes inglo
Matt.7. riū.Nam nefanda & obſcœna dicunt agere in ſecreto,ſiq-
dē & uulpiū poſteriora fœtēt. C Sed taceo q̄ negarēt:ad
manifeſta reſpōdeāt? Aut iuxta euāgeliū cauēt ſāctū dare
canibus,& margaritas porcis? At iſtud aperte fateri eſt ſe
nō eſſe de eccleſia,qui oēs q de eccleſia ſunt,canes cēſent
& porcos.Sine exceptione enim omnibꝰ qui de ſua ſecta
nō ſunt,ſuū illud quicquid eſt ſubtrahendum exiſtimant.
Cæterū hoc & ſi ſentiāt nō reſpōdebūt,ne manifeſti fiant
nēpe qđ oimodo fugiūt,ſed nō effugiēt.Reſponde mihi ô
homo qui plus quàm oportet ſapis,& plus quàm dicipōt
deſipis.Dei eſt an nō myſteriū qđ occultas? Si eſt,cur nō
ad eius gloriā pādis? Nā gloria dei reuelare ſermonem.Si
nō,cur fidem habes in eo qđ nō eſt dei,niſi quia hæreticꝰ
es? Aut igit dei ſecretū ad dei gloriā ꝓdāt,aut dei negent
myſteriū,& minime ſe hæreticos negent,aut certè nihilo
minus manifeſtos ſe fateantur inimicos gloriæ dei,qui no
lunt manifeſtū fieri quod et norunt fore ad gloriam .Stat
ꝓuer.25 nempe ſcripturæ ueritas.Gloria regum celare uerbū,glo
ria dei reuelare ſermonē.Nō uis tu reuelare? Nō ergo uis
deū glorificare.Sed fortè nō recipis ſcripturā hāc.Ita eſt,
ſolius euāgelij ſe profitentur æmulatores& ſolos.Reſpon
deant ꝓinde euāgelio.Quod dico,ait,in tenebris,dicite
in lumine:& quod i aure auditis,ꝓdicate ſuper tecta.Iam
Mat.10. nō licet ſilere,uſquequo occultū tenet qđ palam deꝰ fieri
iubet? Vſquequo opertū eſt euāgeliū ueſtrum? Suſpicor,
2.Cor.4 ueſtrū nō eſt pauli.Nā ille ſuū fatet opertū non eſſe.Et ſi,
inqt,opertū eſt euāgeliū meū,in his opertū eſt qui pereūt.
Videte ne uos diceret apud quos euāgeliū inuenit optū.
Quid apertiꝰ ꝙ pereatis? An fortè nec paulum recipitis.
De qbuſdā ita audiui.Nō eñ inter uos oēs ꝑ oia concor
datis,etſi à nobis oēs diſſentiatis. At uerò eorū uerba &
ſcripta & traditiōes qui corporaliter cū ſaluatore fuerūt
pari auctoritate euāgelij cūcti(ni fallor) indifferenter re-
cipitis.Nūquid illi opertū tenuere euāgeliū ſuū? Nūqd
in deo carnis infirma,mortis horrida, crucis ignominiā
tacuere? Et quidē in oēm terrā exiuit ſonꝰ eorū.Vbi apo-
Eſai.60. ſtolica forma & uita quam iactatis? Illi clamāt,uos ſurſur-
retis,Illi puplico,uos in angulo.Illi aut nubes uolant,
uos i tenebris ac ſubterraneis domibꝰ diliteſcitis.Quid
ſimile illis in uobis oſtēditis? An quod uobiſcum mulier
culas non utiq; circunducitis,ſed includitis? Non æque
comitatio ut cohabitatio ſuſpicioni patet.Verū quiſnam
de illis ſiniſtrū quippiam ſuſpicaret:qui mortuos ſuſcita
bant.Fac tu ſimliter,&una recubantē putabo fœminam,
uirū .Alioquin temere tibi uſurpas illorū diſpenſationē,
quorū ſctitatē nō habes.Cum fœmina ſemp eſſe,& nō co-
gnoſcere fœminā,nōnne plus eſt quàm mortuū ſuſcitare?
Quod minus eſt nō potes,& qđ maius eſt uis credā tibi?
Quotidie latus tuū ad latus iuuenculæ eſt in mēſa.Lectus
tuus ad lectum eiꝰ in camera:oculi tui ad illius oculos in
colloquio ,manus tuæ ad manus ipſius in opere.& conti
nēs uis putari? Eſto ut ſis,ſed ego ſuſpiciōe nō careo.Scā
dalo mihi es,tolle ſcandali cauſam,quo te probes uerum Mat.18.
ut iactitas euāgelij æmulatorē.Qui ſcādalizauerit unum
de eccleſia,nōnne euāgeliū condemnat illū? Tu eccleſiam
ſcandalizas? Vulpes es demoliens uineā.Iuuate me ſocij
ut capiat.Vel potius capite uos nobis eā ô angeli ſancti.
Verſuta eſt ualde,operta eſt iniqtate & ipietate ſua . Pla-
nè tam puſilla atq; ſubtilis,ut facile qdē humanos fruſtre
tur obtutꝰ.Nunqd & ueſtros? Propterea uox illa ad uos, Cant.2.
ut potè ſodales ſpōſi:capite nobis uulpes paruulas.Ergo
facite quod iubemini,capite nobis hanc tam uerſipellem
uulpeculā,quam ecce iam diu fruſtra iſequimur.Docete
& ſuggerite qualiter fraus deprehēdatur.Hoc eſt eñ cœ
piſſe uulpem:qa lōge plus nocet falſus catholicꝰ,quàm
ſi uerus appareret hæreticus.Nō eſt autem hominis ſcire
quid ſit in homine,niſi quis fortè ad hoc ipſum fuerit uel
illuminatus ſpiritu dei,uel angelica informatꝰ induſtria.
Quod ſignū dabitis ut palam fiat peſſima hæreſis hæc do
cta mentiri,nō lingua tm̄ ſed uita? C Et quidem recens
uaſtatio uineæ uulpem indicat affuiſſe,ſed neſcio qua arte
fingendi ita ſua confundit ueſtigia callidiſſimum animal,
ut qua uel intret uel exeat,haud facile queat ab hoīe de-
prehēdi.Cūq; pateat opus,nō apparet auctor:ita per ea q̄
in facie ſunt,cūcta diſſimulat.Deniq; ſi fidē interroges,ni
hil chriſtianius.Si conuerſationem,nihil irreprehenſibi
lius:& quæ loquit,factis ꝓbat.Vides hominē in teſtimoniū
ſuæ fidei frequētare eccleſiā,honorare preſbyteros,offer-
re munus ſuum,confeſſionem facere,ſacramentis cōicare.
Quid fidelius? Iam quod ad uitam moreſq; ſpectat,nemi
nē concutit,neminē circūuenit,neminem ſupergreditur.
Pallent inſuper ora ieiunijs,panem non comedit ocioſus,
operat manibus unde uitā ſuſtentat.Vbi iam uulpes? Te-
nebamus eā,quomodo elepſa eſt è manibus? Quō tam re
pente diſparuit? Inſtemus:inueſtigemus:à fructibus eius
cognoſcemus eam.Et certè uinearum demolitio teſtatur
uulpem.Mulieres relictis uiris,& item uiri dimiſſis uxo-
ribus ad iſtos ſe conferunt . Clerici & ſacerdotes po-
pulis eccleſijſq; relictis intonſi & barbati apud eos inter
textores & textrices plerunq; inuenti ſunt.An nō grauis
demolitio iſta? An non opera uulpiū hæc.Verū nō apud
omnes fortè iſta tā manifeſta deprehendunt,& ſi ſint, nō
eſt unde probētur.Quonā modo capimus illos? Reuerta-
mur ad cōſortiū & contuberniū fœminarū.Hoc eñ inter
eos nemo q careat,Interrogo unūquēpiā horū.Heus tu
bone uir,quænam hæc mulier,& unde hæc tibi? Vxórne
tua? Non,inquit,nā uoto meo iſtud nō cōuenit.Filia er-
go.Non,Quid? Nō ſoror,non neptis,non aliquo ſaltem
ꝓpinqtatis uel affinitatis gradu attinēs tibi? Nullo pror
ſus.Et quomodo tuta tibi cum iſta continentia tua? Sanè
nec licet tibi iſtud.Cohabitationē(ſi neſcis)uirorū & fœ
minarū in his qui nouere continētiā,eccleſia uetat.Si nō
uis ſcāndalizare eccleſiam,eijce fœminā.Alioquin ex hoc
uno cætera q̄ nō adeò manifeſta ſunt,ꝓculdubio credibi-
lia fiunt. A Sed quo mihi,inquit,euāgelij loco mōſtras
ꝓhibitū iſtud? Euangelium appellaſti,ad euāgelium ibis.
Si obedias euangelio:non facies ſcādalū.Prohibet enim
planè euāgelium ſcandalum fieri.Facis autē tu,iſtam non
amouēdo iuxta cōſtitutū eccleſiæ,Suſpectus eras,at nunc
manifeſte cenſebere & cōtēptor euāgelij,& ecclīæ aduer-
ſator.Quid iudicatis fratres? Si ꝑtinax fuerit ut nec obe-
diat euāgelio,nec eccleſiæ acqeſcat,qd iā tergiuerſari po
teſt? Nōnne apte uobis uidet dep̄henſa fraus,cōprehenſa
uulpes? Si non amouet fœminam,nō amouet ſcandalum.
Si non amouet ſcandalū cum amouere poſſit,tranſgreſſor
tenetur euāgelij.Quid factura eccleſia eſt,niſi ut amoueat
illum q nō uult amouere ſcandalū:ne ſit ſimilis illi inobe
diens? Nam hoc mandatū habet ex euangelio,non parce
re nec proprio oculo ſcandalizanti ſe:non manui,non pe-
di,ſed eruere illū,abſcindere iſta,& proijcere à ſe.Si, inqt Mat.18.
eccleſiam nō audierit,ſit tibi ſicut ethnicus& publicanꝰ.
B Fecimus ne aliquid? Puto quia fecimus.Cœpimꝰ uul-
pem,quia fraudem percepimus. Manifeſti ſunt qui late-
bant falſi

bant falſi catholici,ueri depredatores catholicæ. Etenim
dum mecū dulces capiebas cibos,corpus dico & ſangui-
nem chriſti,dum in domo dei ambulauimus cū conſenſū:
fuit ſuadendi locus,imo opportunitas ſeducendi iuxta il
lud Sapientiæ: Simulatorie decipit amicum ſuum. Nūc
ꝓuer.11. autem facile ſm ſapientiā Pauli:poſt unā & ſecundam am
Titū.3. monitionē hæreticū hominem deuitabo,ſciens quia ſub
uerſus eſt qui eiuſmodi eſt,ac proinde cautus prouidere
ne iam ſit & ſubuerſor.Itaq; nō nihil eſt(iuxta uerbum ſa
pientis)in inſidijs ſuis captos eſſe iniquos. Illos præſer-
ꝓuer.11. tim iniquos,qui inſidijs pro armis uti cauti ſunt.Nam cō
flictus omnino ab his & defenſio perijt. Vile nempe hoc
genus & ruſticanum ac ſine literis,& prorſus imbelle.De
niq; uulpes ſunt,& puſillæ:ſed neq; illa in quibꝰ male ſen
tire dicunt,defenſibilia ſunt,nec tam ſubtilia quàm ſuaſi-
bilia,idq; duntaxat mulierculis ruſticis & idiotis, & qua-
les utiq; oēs ſunt quotquot adhuc de ſecta hac eſſe exper-
tus ſum.Nec eñ in cūctis aſſertionibus eorum(nam mul-
tæ ſunt)nouū qd aut iauditū audiſſe me recolo,ſed quod
tritū eſt & diu uentilatū inter antiquos hæreticos ,à nr̄is
autē cōtritū & euentilatū.Dicendū tñ & dicā quænā illæ
ineptiæ ſint,partim quas ſciſcitātibus ſe catholicis minus
caute reſpondentes ipſi cōfeſſi ſunt,partim quas diuiſi
ab iuicē litigātes de inuicē ꝓdiderūt,partim quoq; quas
nōnulli eorum redeūtes ad eccleſiam detexerūt:non ꝙ ad
omnes reſpondeāt(nec eñ neceſſe eſt)ſed tātū ut innote
ſcāt.Ad iſtud alterius erit opus ſermonis,in laudē & glo
riam noīs ſponſi eccleſiæ ieſu chriſti domini noſtri,qui eſt
ſuper omnia deus benedictus in ſecula . Amen.

De erroribus quorundam negātium nuptias, &
circa baptiſmum paruulorum,purgatoriū ignē,& ora
tiones pro defunctis. Sermo. LXVI. D

Canti.2. CApite nobis uulpes paruulas quæ demoliūtur
uineas.Ecce ego ad uulpes iſtas.Ipſæ ſunt quæ
prætergrediuntur uiam,& uindemiāt uineam.
Nō ſunt cōtentæ deſerere uiā,niſi & deſertare
uineā poſſint,addentes preuaricationem.Nō ſufficit hæ
reticos eſſe,niſi & hypocritæ ſint,ut ſit ſupra modū pec-
cans peccatū. Hi ſunt qui ueniunt in ueſtimentis ouium
ad nudandas oues,& ſpoliandos arietes. An nō tibi utra
q; res impleta uidetur ubi & fide plebes,& plebibꝰ ſacer
dotes,depredati inueniuntur? Quinam iſti prædones? Hi
oues ſunt habitu,aſtu uulpes,actu & crudelitate lupi.Hi
ſunt qui boni uideri,non eſſe:mali nō uideri,ſed eſſe uo-
lunt.Mali ſunt,ꝙ boni uideri uolunt,ne ſoli ſint mali:ma
li uideri timent,ne parum ſint mali.Etenim minus ſemper
malitia palam nocuit ,nec unquam bonꝰ niſi boni ſimula
tione peceptꝰ eſt.Ita ergo in malū bonorū boni apparere
ſtudēt:mali nolūt,ut plus liceat malignari. Neq; enim eſt
apud eos uirtutes colere,ſed uitia colorare quodam quaſi
uirtutum minio.Deniq; ſupſtitionis impietatē noīe reli-
gionis intitulāt.Innocentiā diffiniūt tm̄ in apto nō læde
re,innocētiæ ꝓinde ſolū ſibi uendicātes colorē.In opimē
tū turpitudinis,cōtinētiæ ſe inſignire uoto.Porrò turpi
tudinem in ſolis exiſtimāt reputādā uxoribus:cū uel ſola
ſit ea quæ cū uxore eſt cauſa quæ turpitudinē excuſat in
coitu.Ruſticani hoīes ſunt & idiotæ & ꝓrſꝰ cōtēptibiles
ſed nō eſt(dico uobis)cū eis negligēter agēdū.Multū ei
ꝓficiūt ad impietatē,& ſermo eorū ut cācer ſerpit. B De
niq; nō neglexit ſpūſſctūs q de his quondam tā manifeſte
1.Tim.4 uaticinatꝰ eſt,dicēte aplo.Spūs aūt manifeſte dicit qa i no
uiſſimis tpibꝰ diſcedēt qdā a fide,attēdētes ſpiritibꝰ erro
ris,& doctrinis dæmoniorū in hypocriſi loquētiū menda
ciū,& cauteriatā habētiū ſuā cōſciam,ꝓhibentiū nubere
abſtinere a cibis quos deꝰ creauit ad pcipiendū cū gratia
rū actione.Iſtos ꝓrſus iſtos dicebat,hi nubere prohibent
Ibidem. hi à cibis abſtinent quos deꝰ creauit:de quibus poſtea ui
debimus.Nūc autē uidete ſi non proprie dæmonū & nō
hoīm ludificatio hæc ſm qđ ꝓdixerat ſpūs.Quære ab illis
ſuæ ſectæ auctorem ,neminem dabunt . Quæ hereſis non
ex hominibus habuit proprium hæreſiarchā? Manichæi
Manē habuere principē & ꝓceptorē,ſabelliani ſabelliū,
arriani arriū,eunomiani eunomiū, neſtoriani neſtorium.
Ita oēs cæteræ huiuſmodi peſtes ſingulæ ſingulos magi-
ſtros homines habuiſſe noſcunt,à quibus originē ſimul
duxere & nomē.Quo noīe iſtos titulóue cenſebis? Nullo
qm̄ nō eſt ab hoīe illorum hæreſis,neq; per hominem illā
acceperūt.Abſit tñ ut per reuelationē Ieſu xp̄i,ſed magis 1.Tim.4
& abſq; dubio(uti ſpūſſctūs ꝓdixit)ꝑ immiſſionē & frau
dem dæmoniorū in hypocryſi loquentiū mēdaciū,prohi
bentium nubere.In hypocriſi planè hoc uulpina doloſi-
tate loquūtur,fingentes ſe amore id dicere caſtitatis,qđ
magis cauſa turpitudinis fouendæ & multiplicandæ adin
uenerūt.Res tñ tā in apto eſt,ut mirer quō unquā homi-
ni xp̄iano pſuaderi potuerit:niſi ꝙ hi adeò aut beſtiales
ſunt ut nō aduertāt qualiter omni immūditiæ laxat habe-
nas qui nuptias dānat,aut certè ita pleni nequitia,& dia
bolica malignitate abſorpti,ut aduertētes diſſimulent:&
lætentur in pditione hominū. C Tolle de eccleſia hono
rabile cōnubiū & thorū immaculatū,nōnne reples eā cō-
cubinarijs,inceſtuoſis,ſeminifluis:mollibus,maſculorum
concubitoribus,& oī deniq; genere immūdorū? Elige er
go utrūlibet,aut ſaluari uniuerſa monſtra hæc hoīm,aut
numerū ſaluādorū ad cōtinentiū redigi paucitatē.Quàm
parcus in uno,quàm largus in altero? Neutrū horū cōpe
tit ſaluatori.Quid? Coronabit turpitudo? Nihilominꝰ de
cet honeſtatis auctorē.Dānabit uniuerſitas ꝓpter paucu
los cōtinētes? Nō eſt hoc eſſe ſaluatorē.Rara in terris cō
tinētia,neq; pro tātillo quæſtu ad terras plenitudo illa ſe
metipſam exinaniuit.Et quō de illa oēs accepimus ſi ſolis
indulſit cōtinentibus participiū ſui? Nō eſt qđ ad hoc re
ſpondeāt.Sed neq; ad illud credo.Si honeſtati in cælis eſt
locus,nō ſit autē honeſto & turpi cōſortiū,ſicut nō eſt ſo
cietas luci ad tenebras:ꝑfectò neminē imūdorū locꝰ in lo
co ſalutis manet.Si qs aliter ſapit,arguet illū aplica uox,
abſq; oī ambiguo aſſerens:qm̄ qui talia agūt regnum dei 1.Co.15.
non poſſidebūt.Quia iam exiet de cauerna hæc inſidioſa
uulpecula? Puto in fouea dep̄hēſam,in qua ſibi duo qua-
ſi foramina fecerat,unū quo intret:alterū quo exeat. Nā
cōſueuit ita.Vide ergo quomodo utrobiq; illi iterclusus
ſit exitus.Si ſolos in cæleſtibꝰ collocat continentes,perit
ex maxīa pte ſalꝰ.Si oēm ſpurcitiā pariter cū cōtinētibus
collocat,ꝑit honeſtū.Sed iuſtiꝰ ꝑit ipſa,neq; hac exitura
neq; illac,recluſa ꝑpetuo & capta in fouea quā fecit. A
Quidā tñ diſſentiētes ab alijs,inter ſolos uirgines mr̄imo
niū cōtrahi poſſe fatent.Verū qd in hac diſtinctiōe rōnis
afferre poſſint,nō uideo,niſi ꝙ pro libitu quiſq; ſuo ſacra
mēta eccleſiæ tāquā matris uiſcera dēte uipereo certatim
inter ſe dilacerare contēdūt.Nā qđ dicunt p̄tēdere de pri
mis cōiugibus qa uirgines erāt,qd iſtud q̄ſo mr̄imonij ꝑ-
iudicat libertati,q̄minꝰ & iter nō uirgīes cōtrahi liceat.
Sed neſcio qd ſe in euāgelio iueniſſe ſuſurrāt,qđ ſuæ ine-
ptiæ fruſtra exiſtimāt ſuffragari.Illud credo ꝙ dn̄s cū pre
miſiſſet teſtimoniū de geneſi:Et creauit hoīem deꝰ ad ima Gen̄.1.
ginē & ſimilitudinē ſuā,maſculū & fœminā creauit illos:
poſtea itulit ergo qđ deꝰ cōiūxit,hō nō ſepet.Hos,iqūt, Mar.10.
cōiūxit deus,qa uirgines ambo erāt,& iā nō licuit ſepari:
nō erit aūt ex deo copulatio ſecus p̄ſumpta.Quis tibi di-
xit,ꝓpterea à deo cōiunctos qa uirgines erāt? Nā ſcriptu
ra hoc nō loquit.An nō uirgines erāt? inquit.Erāt,ſed nō
eſt idipſum,copulatos uirgines,& copulatos quia uirgi-
nes.Quāquā neq; hoc qdem nominatim dictum reperies
quod uirgines eſſent,quamuis eſſent.Sexuū ſanè exp̄ſſa
diuerſitas eſt,non uirginitas,cum dictum eſt:maſculū & Gen̄.1.
fœminā creauit illos.Merito quidē.Non eñ maritalis co
pula corporū requirit integritatē,ſed ſexuū aptitudinē.
Bene proinde ipſam inſtituens ſpūſſctūs,ſexū expreſſit,&
uirginitatē tacuit,nec dedit occaſionem uenādi uerbū in
ſidioſis uulpeculis.Quod utiq; libēter feciſſent,quāuis id
quoq; fruſtra.Quid enim ſi dixiſſet uirgines creauit illos?
Nō ꝓpterea cōtinuo obtinuiſſes ſolos uirgines licere cō-
iūgi? Et tñ quō exultaſſes ex ſola uerbi occaſiōe? quomō

exufflaſſes ſecūdas & tertias nuptias? quō inſultaſſes ca-
tholicæ ſcorta lenonesq; adinuicē tanto libentius cōiun
genti,quāto ꝓinde eos de turpi ad honeſtū trāſire nō du
bitat? C Fortaſſis & reprehenderes deum ꝓphetæ præ-
cipientē fornicariā ducere,nunc autē & occaſio deeſt,&
libet gratis hæreticū eſſe. Nam teſtimoniū qđ uſurpaſti
ad aſtruendū errorē tuū,plus ad deſtruēdū ualere inuētū
eſt,pro te facere nihil,contra te plurimū. Nunc autē audi
1.Cor.7. quod te ex toto aut cōfundit aut corrigit,& hæreſim tuā
ꝓrſus cōterit & comminuit. Mulier quanto tpe uir eius
uiuit,alligata eſt uiro.Si autem dormierit uir eius,ſoluta
eſt à lege uiri,cui uult nubat,tantū in domino.Paulus eſt
qui cōcedit uiduæ ut cui uult nubat.& tu econtra præci-
pis,nulla præter uirginē nubat, & hoc nō niſi uirgini:ut
non cui uult nubat uel ipſa. Quid manū dei abbreuias?
Quid largā benedictionē nuptiarū reſtringis? Quid pro
priū uēdicas uirgini qđ indultū eſt ſexui? Nō cōcederet
hoc paulus niſi liceret.At parū dico cōcedi,uult quoq;.
Volo,inquit,adoleſcentiores,nubere,nec dubiū quin ui
duas dicat.Quid manifeſtius? Ergo quod concedit quia
licet,etiam uult ꝗ expedit.Qđ licet & expedit, hæreticꝰ
ꝓhibet? Nihil ex hac prohibitiōe perſuadebit,niſi ꝙ hæ-
reticus eſt, D Supeſt ut & de reſiduo apoſtolicæ ꝓphe-
tiæ iſtos aliquātulū exagitemꝰ. Abſtinēt nāq; hi(ut præ-
dixit ille)à cibis quos creauit deꝰ ad percipiēdum cū gra
tiarū actiōe.Hic quoq; hæreticos ſe ꝓbātes,nō ſanè quia
abſtinēt,ſed quia hæreticè abſtinēt. Nam & ego interdū
abſtineo,ſed abſtinentia mea ſatisfactio eſt pro peccatis,
non ſuperſtitio pro impietate. Non redarguimus paulum
1.Cor.9. ꝙ caſtigat corpus ſuum,& in ſeruitutem redigit? Abſti-
neo à uino,quia in uino luxuria eſt:aut ſi infirmꝰ ſum, mo
Ephe.5. dico utor,iuxta conſilium pauli. Abſtineo à carnibus, ne
dū nimis nutriunt carnē,ſimul & carnis nutriāt uitia. Pa
nē ipſum cū mēſura ſtudebo ſumere, ne oratio uētre ſta-
re ad orandū tædeat,& ne improperet etiā mihi ꝓpheta:
ꝗ panē meū comederim in ſaturitate.Sed ne ſimplici qui
dē aqua ingurgitare me aſſueſcam,ne diſten ſio ſanè uen-
tris uſq; ad titillationem pertingat libidinis. Hæreticus
aliter. Nempe horret lac,& quicquid ex eo conficitur:po
ſtremo oē quod ex coitu procreatur. Recte & chriſtiane
ſi nō idcirco ꝗ ex coitu,ſed ne ad coitū ꝓuocēt. Cæterū
ꝗd ſibi uult ꝙ ita generaliter omne qđ ex coitu generat̃
uitat̃. Suſpicionē generat mihi obſeruatio iſta ciborum
tam ſignāter expreſſa. Verūtamen ſi de regula medicorū
hæc profers nobis,non reprehendimus curā carnis quam
nemo ūquā odio habuit,ſi tñ nō nimia fuerit. Si de diſci-
plina abſtinentiū,id eſt ſpūaliū medicorum ſchola:etiam
uirtutem approbamus qua carnem domas,frenas libidi-
nē. A At ſi de inſania manichæi præſcribis beneficētiæ
dei,ut qđ ille creauit & donauit ad percipiēdū cū gratia
rū actione,tu nō modo ingratus,ſed & cenſor temerariꝰ
immūdū decernas,& tanquā à malo abſtineas:nō planè
abſtinentiā collaudabo,ſed execrabor malitiam & blaſphe
miā:te magis immundum dixerim, qui immundum quid
putas.Omnia mūda mūdis,ait ille rerū optimus æſtima
tor:& nihil immundum,niſi ei qui immundum quid pu-
tat.Immundis autem & infidelibus nihil eſt mundū,ſed
polluta eſt eorū & mens & conſcientia.Væ qui reſpuitis
cibos quos deus creauit, iudicantes immundos & indi-
gnos quos traiiciatis in corpora ueſtra:cum propterea
uos corpus xp̄i quod eſt eccleſia,tāquā pollutos & immū
dos expuerit Non ignoro ꝙ ſe & ſolos corpꝰ chriſti eſſe
glorientur,ſed ſibi hoc perſuadeant qui illud quoq; per-
Matt.6. ſuaſum habent, poteſtatem ſe habere quotidie in menſa
ſua corpus Chriſti & ſanguinē conſecrandi ad nutriendū
ſe in corpus chriſti & mēbra. Nempe iactant ſe eſſe ſucceſ
ſores apoſtolorum,& apoſtolicos nominat, nullū tamen
apoſtolatus ſui ſignū ualentes oſtendere. Quouſq; lucer-
na ſub modio? Vos eſtis lux mundi,dictum eſt apoſtolis:
& ideo apoſtoli ſuper candelabrum,ut toto luceant mun-
Matt.5. do. Pudeat ſucceſſores apoſtolorum lucē nō eſſe mūdi,ſed
modii,mundi autem tenebras. Dicamus eis:uos eſtis te-
nebræ mūdi. Et tranſeamus ad alia. C Se dicūt eccleſiā,
ſed contradicunt ei qui dicit. Non poteſt ciuitas abſcon- Ibidem.
di ſupra montē poſita. Itane lapidem de monte abſciſſum
ſine manibus,montem factum,& implentem mundum,ue
ſtris creditis incluſum antris? Et ne hic qdē immorandū,
ipa opinio refugit publicari,ſuo cōtenta ſuſurrio. Habet
& ſemp hēbit integrā xp̄s hæreditatē ſuā & poſſeſſionem
ſuā terminos terræ,ſe potiꝰ ſubtrahunt huic magnæ hæ-
reditati,q xp̄o illā conant̃ detrahere. Videte detractores,
uidete canes. Irrident nos ꝗ baptizamus infantes,quòd
oramus pro mortuis,ꝙ ſanctorum ſuffragia poſtulamus.
In oī genere hoīm atq; in utroq; ſexu feſtināt proſcribe-
re xp̄m,in adultis & ꝑuulis,in uiuis & mortuis. Hinc qui
dem infantibꝰ ex impoſſibilitate naturæ,inde uerò adul-
tis ex difficultate cōtinētiæ ꝓſcribētes. Porrò mortuos ui
uentiū fraudantes auxiliis,uiuētes nihilominus ſanctorū
qui deceſſerūt ſuffragiis ſpoliātes. Abſit. Nō relinquet do
minus plebē ſuā quæ eſt ſicut arena maris,nec cōtētꝰ erit ps.94.
paucitate hæreticorū qui oēs redemit. Neq; enim parua,
ſed planè copioſa apud eū redēptio. Quātus uero nūerus
iſtorū ad magnitudinē precii? Se magis precio fraudant
qui ip̄m euacuare conant̃. Quid eñ ſi infans pro ſe loqui
non pōt,pro quo uox ſanguinis fratris ſui,& talis fratris
clamat ad deū de terra? Aſtat & clamat nihilominꝰ mater
eccl'ia. Quid tñ infans? Nōnne & ip̄e uidetur tibi inhiare
quodāmō de fontibꝰ ſaluatoris, uociferari ad deū,ſuiſq;
uagitibus clamitare:domine uim patior,reſpōde pro me.
Flagitat auxiliū gratiæ:ꝗ uim patit̃ ab origine. Clamat
innocētia miſeri,clamat ignorātia paruuli,clamat addicti
infirmitas. Ita ergo clamant hæc omnia,ſanguis fratris, fi
des matris,deſtitutio miſeri,& miſeria deſtituti. Et clama-
tur ad patrē. D Porrò pater ſeipſum negare nō pōt,pa-
ter eſt. Nemo mihi dicat quia non habet fidem cui mater
impertit ſuam inuoluens illi in ſacramento quouſq; ido-
neus fiat ꝓprio nō tñ ſenſu ſed aſſenſu euolutam purāq;
percipe. Nūqd breue palliū ut nō poſſit ambos coopire?
Magna eſt eccleſiæ fides. Nūqd minor fide chananeæ mu
lieris,quam conſtat & filiæ ſufficere potuiſſe & ſibi? Iō au
diuit. O mulier magna eſt fides tua,fiat tibi ſicut petiſti.
Nūqd minor fide illorū q paralyticū per tegulas dimitten Mat.15.
tes,aīæ illi ſimul & corpis obtinuere ſalutem? Deniq; ha-
bes. Quorum fidem ut uidit,ait paraclytico. Confide fili:
remittūtur ibi pc̄tā tua. Et paulopoſt. Tolle grabatū tuū Ioan.5.
& ambula. Qui hæc credit,facile huic perſuadebit merito Matt.9.
eccl'iam ꝓſumere nō ſolū ꝑuulis baptizatis in ſua fide ſalu
tē,ſed etiā iuterfectis pro chriſto infantibus coronā mar-
tyrii. Quæ cum ita ſint,nullū præiudicium ſuſtinebunt re
generati deo eo quod dictū eſt. Sine fide īpoſſibile, eſt pla
cere deo,cū ſine fide nō ſint qui in teſtimoniū fidei baptiſ Heb.11.
mi grām ꝑceperūt. Sed neq; de eo qđ ītē dictū eſt:q uerò
nō crediderit,cōdēnabit̃. Quid enim credere eſt niſi fidē Mar.16.
hr̄e? Itaq; & mulier ſaluabit̃ ꝑ generationē filiorū ſi ꝑmā
ſerit in fide cū lenitate,& infantibus per lauacri regenera
tionē ſuccurret̃,& adulti q cōtinere nō poterūt, coniugii
triceſimo fructu ſe redimēt,uiuentiū quoq; preces & ho-
ſtias mortui q opus habebūt & digni erūt, mediātibꝰ ꝑci
pient angelis.& eorū q iam ꝑuenerūt,uiuētibꝰ adhuc ne
quaquā ſolatia deerūt ꝑ deū q ubiq; eſt,& in deo nuſquā
affectu charitatis abſentiū. Nam & xp̄s propter hoc mor Lucæ.14
tuus eſt & reſurrexit,ut uiuorū dominaret̃ & mortuorū.
Propter hoc quoq; & infās natꝰ eſt,& ꝑ ſingulos ætatū
gradus ꝑfecit in uirū,ut nulli deeſſet ætati. C Non cre-
dunt autē ignē purgatoriū reſtare poſt mortē,ſed ſtatim
animā ſolutā à corpe uel ad requiē trāſire uel ad dānatio
nem. Quærant ergo ab eo q dixit quoddā peccatum eſſe
quod neq; in hoc ſeculo neq; ī futuro remitteret̃,cur hoc
dixerit ſi nulla manet in futuro remiſſio purgatione pec-
cati? Iā uerò q eccleſiā nō agnoſcūt,nō eſt mirū ſi ordini-
bus eccleſiæ detrahunt,ſi inſtituta non recipiunt, ſi ſacra
mēta contēnunt,ſi mandatis non obediunt. Peccatores,
inquiunt,

inquiunt,ſunt ap̄lici,archiep̄i,epiſcopi,ꝓſbyteri,ac ꝑ hoc
nec dādis nec accipiēdis idonei ſacramētis. Nunquā uerò
duo iſta cōueniēt,epiſcopū eſſe & pc̄tōrē? Falſum eſt. Epi
ſcopus erat cayphas,& tñ quātus pc̄tōr,qui in dominum
mortis dictabat ſententiā? Si negas epiſcopum,arguet te
ſtimoniū Ioannis qui eū in teſtimoniū ſui pontificatꝰ etiā
prophetaſſe refert. Apoſtolus erat iudas,& licet auarus &
ſceleratꝰ,electꝰ à dn̄o. An tu de illius apl'atu dubitas quē
Ioan.6. dominus eligit? Nōnne ego,inquit,uos duodecim elegi,
& unus ex uobis diabolus eſt? Audis eūdē electū apoſto-
lū,& extitiſſe diabolū, & negat poſſe eē epiſcopū q pc̄tōr
eſt? Sup cathedrā moyſi ſederūt ſcribæ & phariſæi:& qui
nō obedierūt eis tāquā epiſcopis,inobediētiæ rei fuerūt,
Mat.13. etiā ip̄m dn̄m ꝑcipiētē:& dicēteq dicūt facite. Patet quā
uis ſcribæ,quāuis phariſæi,quāuis uidelicet maximi pc̄tō
res,ꝓpter cathedrā tñ moyſi ad eos quoq; nihilominꝰ pti
nere qđ item dixit:q uos audit,me audit & q uos ſpnit,me
ſpnit. D Multa qdē & alia huic popl'o ſtulto & iſipiēti à
ſpiritibus erroris in hypochriſi loquentibus mēdaciū ma
la ꝑſuaſa ſunt,ſed non eſt reſpondere ad omnia. Quis eñ
omnia nouit? Deinde labor infinitus eſſe,& minime ne-
ceſſarius. Nam quantum ad iſtos,nec rationibus conuin-
guntur,quia non intelligunt:nec auctoritatibus corrigū
tur,quia non recipiunt:nec flectuntur ſuaſionibus,quia
ſubuerſi ſunt. Probatū eſt,mori magis eligunt quàm cō-
uerti. Horum finis interitus,horum nouiſſima incendiū
manet. Horum ſiquidem in facto ſanſon ex ſuccenſis uul-
pium caudis figura præceſſit. Plerūq; fideles iniectis mani
bus aliquos ex eis ad medium traxerūt. Quæſiti fidem,cū
de quibus ſuſpecti uidebātur,omnia prorſus ſuo more ne
garent,examinati iudicio aquæ, mendaces inuenti ſunt.
Cumq; iam negare non poſſent,quippe deprehenſi,aqua
eos nō recipiente,arrepto ut dicit̃ freno dentibus tā miſe
re quàm libere impietatē nō cōfeſſi,ſed profeſſi ſunt,palā
pietatē aſtruentes,& pro ea mortē ſubire parati. Nec mi-
nus parati inferre qui aſtabāt. Itaq; irruēs in eos populus
nouos hæreticis ſuæ ipſorū perfidiæ martyres dedit. Ap-
probamus zelū,ſed factū non ſuademus:ꝗ fides ſuadēda
eſt,non imponenda. Quāquam melius ꝓculdubio gladio
coercerentur,illius uidelicet qui non ſine cauſa gladium
portat,quam in ſuum errorē multos traiicere permittat̃.
Dei eñ miniſter ille eſt,uindex in irā ei qui male agit. A
Mirabātur aliq,ꝙ nō modo patienter,ſed & læti ut uide
batur ducerent̃ ad mortē:ſe qui minus aduertūt quanta
ſit poteſtas diaboli,non modo in corpora hominum,ſed
etiā in corda q̃ ſemel ꝑmiſſus poſſederit. Nōnne plꝰ eſt ſi-
bimet hominem iniicere manus,quàm id libenter ab alio
ſuſtinere? Hoc autem ī multis potuiſſe diabolum frequē
Mat.27 ter experti ſumus,qui ſeipſos aut ſubmerſerūt aut ſuſpen
derūt. Deniq; iudas ſuſpēdit ſeipſum,diabolo ſine dubio
immittente. Ego tamen maius exiſtimo,magiſq; admiror
ꝙ potuit immiſiſſe in cor eius ut traderet dn̄m,quàm ut ſe
metipſum ſupenderet. Nihil ergo ſimile habent cōſtantia
martyrū,& pertinacia horū:ꝗ mortis cōtemptū in illis
pietas,in iſtis cordis duritia operatur. Et ideò propheta
martyris forſitā uoce dicebat:Coagulatū eſt ſicut lac cor
Pſal.18. eorū,ego uerò legē tuā meditatꝰ ſum:pro eò uidelicet ꝙ
etſi pœna eadā uideret̃,longe diuerſa eſſet intētio,illo uti
ꝙ durante cor contra dominū,iſto in lege dn̄i meditante.
Quæ cū ita ſint,nō eſt opus(ut dixi)fruſtra multa aduer
ſus homines ſtultiſſimos atq; obſtinatiſſimos dicere,ſuffi
cit innotuiſſe illo ut uitentur. Quāobrē ut deprehēdant̃,
cogēdi ſunt uel abiicere fœminas,uel exire de eccleſia, ut
potè ſcandalizantes eccleſiam incōuictu & conurbernio
fœminarū. Dolendum ualde ꝙ non ſolū laici principes,
ſed & qdā ut dicitur de clero:necnon de ordine epiſcopo
rum,qui magis eos perſequi debuerāt,propter quæſtum
ſuſtineant,accipientes ab eis munera. Et quomodo, in
quiunt,damnabimus nec conuictos nec cōfeſſos? Friuola
ſatis nō ratio,ſed occaſio. Hoc ſolo etiam ſi aliud nō eſſet
facile deprehēdis,ſi(ut dixi)uiros & fœminas qui ſe con
tinentes dicūt,ab inuicē ſepares,& fœminas quidem cum
aliis ſui & ſexus & uoti degere cogas,uiros æque cū eiuſ-
dem propoſiti uiris. Per hoc eñ cōſultū erit utrorūq; uo
to ſimul & famæ,cū cōtinentiæ ſuæ & teſtes habuerint &
cuſtodes. Quod ſi nō ſuſtinēt,iuſtiſſime eliminabuntur de
eccleſia quam ſcandalizant,nō ſolum notabili ſed etiam il
licita cohabitatione. Ergo iſta ſufficiant pro deprehendē-
dis harū uulpium dolis:ad dandam ſcientiam & cautelam
dilectæ & glorioſæ ſponſæ domini noſtri Ieſu chriſti,qui
eſt ſuper omnia deus benedictus in ſecula. Amen.

De mirabili affectu dilectionis ſpōſæ quē eructat
propter amorem chriſti ſponſi. Ser. LXVII. D

DIlectus meus,mihi,& ego illi. Hactenus uerba Canti.2.
ſponſi. Adſit ipſe ut digne ad gloriam ipſius &
noſtram ipſorum ſalutem ſponſæ eius poſſimus
inueſtigare ſermōes. Neq; enim tales ſunt qui
à nobis cōſiderari & diſcuti prout dignum fuerit ualeāt,
niſi ipſe fuerit dux uerbi. Sunt enim quàm ſuaues ad gra-
tiam,tam fœcūdi ad ſenſus,tā etiam profundi ad myſteria.
Cui ſimilabo eos? Vni interī alicui epularū quæ triplici
quadā emineat grā,delicioſa ad ſaporē:ſolida ad nutrimē
tum,efficax ad medicinam. Sic,inquā,ſic ſingulus quiſq;
ſponſæ ſermo,& ex eò ꝙ ſuauiter ſonat,affectū mulcet,&
de ſenſuū ubertate mētē impinguat & nutrit,& de altitu
dine myſteriorū dū intellectū quo plus exercet plꝰ terret,
miro modo tumorē ſanat inflantis ſciētiæ. Eteñ ſi unꝰ qſ
piam ex his fortè qui ſibi ſcioli uident̃,curioſius ſe dede-
rit ſcrutinio horū cū uiderit ingenii ſui ſuccūbere uires,
& redigi in captiuitatē omnē intellectum perſenſerit,nōn
ne humiliatus ad illā uocē compelletur ut,dicat. Mirabi- ps.138.
lis facta eſt ſcientia tua ex me,confortata eſt,& nō potero
ad eam? Et nunc quidem principium uerborum eius quā
tæ ſuauitatis inſigne ꝓfert? Nam uide quale principiū de
derit:dilectus,inquit,meus mihi,& ego illi. Simplex uox Canti.2
uidetur,qm̄ ſuauiter ſonat. Sed de hoc uidebitur poſtea.
A Nunc uerò à dilectiōe incipit,de dilecto proſequit̃,ni-
hil aliud ſe ſcire indicās niſi dilectum. Patet de quo ſermo:
cū quo,nō ita. Nō eñ ut cū ipſo eodē fuerit ſentire ꝑmit-
tit̃,cū ipſe iam nō affuerit. Neq; id dubiū,nēpe mox eum
reuocare uidet̃,& quaſi poſt tergū clamare:reuertere, in-
quiēs,dilecte mi. Vnde adducimur nō aliud ſanè cōiicere
niſi ꝙ finitis uerbis ſuis,iterum ſuo more ſe abſentauerit,
& illa remāſerit nihilominꝰ de eo loquēs,q nūquā abſens
eſt ſibi. Ita eſt,in ore retinuit qui non recedebat à corde,
nec qm̄ recedebat:quod de ore exit,de corde uenit, & ex Lucæ.6.
abūdantia cordis os loqt̃. Ergo loqt̃ de dilecto ut uerè di-
lecta & uerè diligenda,qm̄ diligit multū. Quærimus cum
quo? Nā de quo nouimꝰ:& nō occurrit niſi fortè cū ado
leſcētulis q̃ à matre abeſſe nō ꝑnt ubi diſceſſerit ſponſus.
Sed melius(ut opinor)ſentimus ſecum potius & nō cū
altero ſic locutā,ꝓſertim ꝙ trūcata & minus cōtinēs inue
niat̃ ipſa locutio,inſufficiens planè ad dādā intelligētiam
auditori,ob quā uel maxime inuicem loquimur. Dilectus Canti.2.
meus mihi,inqt,& ego illi. Nō plus? Pendet oratio. Imo
nō pendet ſed deficit. Suſpēditur auditor,nec erudit̃,ſed
erigitur. Quid eſt hoc ꝙ dicit,ille mihi,& ego illi? Neſci-
mus quid loquitur:ꝗ nō ſentimꝰ qđ ſentit. O ſc̄tā anima
quid tuus ille tibi,qd tu illi? Quænā q̄ſo hæc inter uos tā
familiariter fauorabiliterq; diſcurrēs exhibitio & redhi-
bitio? Tibi ille,tuq; uiciſſim illi. Sed qd? Idipſum ei tu,qđ
tibi ille,an aliud? Si nobis,ſi ad noſtrā loqueris intelligē
tiam,euidenter quod ſentis edicito. Quouſq; aīas noſtras Ioā.10.
tollis? An ſm̄ ꝓphetā ſecretū tuum tibi? Ita eſt,affectus lo
cutus eſt,nō intellectꝰ,& ideò non ad intellectū. Ad quid
ergo? Ad nihil niſi ꝙ mirabiliter delectata & affectata ue
hemēter ad deſideratos afflatus,ſinē illo faciente nec tace
re omnino quiuit,nec tñ qđ ſenſit exprimere. Neq; eñ ut
exprimeret ſic locuta eſt,ſed ne taceret. Ex abūdantia cor Lucæ.6.
dis os locutū eſt,ſed nō pro abundantia. C Habent ſuas
uoces affectꝰ per quas ſe etiā cū nolunt ꝓdunt,timor(uer
bi cauſa)meticuloſas,dolor gemebūdas,amor iocundas.

Nūq̄d dolentiū plāctus mœrentiūmue ſingultus uel gemi-
tus, pcuſſorū itēqꝫ pauētiū ſubitas & efferatas clamitatio-
nes, ſeu etiā ſaturatorū ructus, aut uſus creat, aut ratio ex-
citat, aut deliberatio ordinat, aut præmeditatio format?
Eiuſmodi certū eſt nō nutu ꝓdire animi, ſed erūpe motu.
Sic flagrās ac uehemēs amor p̄ſertim diuinus, cū ſe intra
ſe cohibere non ualet, non attendit quo ordine, qua lege
quaue ſerie ſeu paucitate uerborū ebuliat, dummodo ex
hoc nullū ſui ſentiat detrimētū. Interdū nec uerba, reqrit
interdū nec uoces oīno ullas, ſolis ad hoc cōtētꝰ ſuſpirijs.
Inde eſt ꝙ ſpōſa ſancto amore flagrās, idqꝫ incredibili mo
do, ſane pro captanda quantulacūqꝫ euaporatione ardo-
ris quem patitur, non cōſiderat quid qualiter eloquatur,
ſed quicquid in buccam uenerit, amore urgente nō enun
ciat, ſed eructat. Quidni eructet ſic referta & ſic repleta. D
Reuolue textum epithalamij huius ab ipſo exordio uſqꝫ
Ps.102. huc, & uide ſi tanta uſpiam illi quanta hac uice in cunctis
uiſitationibus & allocutionibus ſponſi, copia eius indul
ta fuerit, & ſi unquam ex ore ipſius nō modo tam multos,
ſed & tam iocundos ſermones acceperit. Quæ ergo reple
uerat in bonis deſiderium ſuum, quid mirum ſi ructum po
tius quàm uerbum fecit? Et ſi uerbum feciſſe tibi uidetur,
eructatū puta, & non ſubordinatum aut præordinatum.
Nec enim ſponſa rapinā arbitratur ſibi aptare prophetæ
Ps.44. dictum. Eructauit cor meū uerbū bonū, quippe eodem re
Canti.2 pleta ſpiritu. Dilectus meꝰ mihi, & ego illi. Nihil cōſequē
tiæ habet, deeſt orationi. Quid inde? Ructus eſt. Quid tu
in ructu quæris orationū iuncturas, ſolennia dictionum?
Quas tu tuo ructui leges imponis uel regulas? Non reci
pit tuā moderationē, non à te cōpoſitionem expectat, nō
cōmoditatē, nō opportunitatē requirit, per ſe ex intimis
non modo cū non uis, ſed ꝙ cū neſcis erūpit, euulſus po-
tius quàm emiſſus. Tn̄ odorem portat ructus qn̄qꝫ bonū
qn̄qꝫ malū pro uaſorū è quibus aſcendit contrarijs, quali
tatibus. Denicꝫ bonus homo de bono theſauro ſuo pro-
fert bonum, & malus malū. Bonum uas ſponſa dn̄i mei, &
bonus mihi odor ex illa. Gratias ago tibi dn̄e Ieſu qui me
Matt.15 dignatus es admittere ſaltem ad odorandum. Ita domine
nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de menſa domi-
norū ſuorū. B Mihi fateor bene redolet ructus dilectæ
tuæ, & de plenitudine eius quāuis modicum quid gratan
ter accipio. Memoriam abūdatiæ ſuauitatis tuæ eructat
mihi, & neſcio quid ineffabile tuæ dignationis & amoris
Ps.144. odoratus ſum in uoce iſta. Dilectus meus mihi, & ego illi
Ipſa (ut dignum eſt) epuletur & exultet in conſpectu tuo
Canti.2 & delectetur i lætitia. Verūtamē ſic tibi excedat, ut ſobria
Pſal.67. ſit nobis. Ipſa ergo repleatur in bonis domus tuæ, & tor-
rente uoluptatis tuæ potetur, ſed quæſo perueniat ad me
Pſal.64 pauperē uel tenuis odor eructante illa cū ſatiata fuerit. Be
ne mihi eructauit moyſes, & bonus odor in ructu eiꝰ creā-
tis potentiæ. In principio, inquit, creauit deus, cælum &
terram. Bn̄ eſaias, nā ſuauiſſimum redimentis miæ odorē
dedit, ita eructuans: Tradidit in mortem animam ſuam, &
cum ſceleratis reputatus eſt, & ipſe pc̄tā multorum tulit &
pro tranſgreſſoribus rogauit, ut nō perirent. Quid æque
miſericordiā redolet? Bonꝰ quoqꝫ ex ore hyeremiæ ructꝰ,
bonus ex Dauid, qui ait. Eructauit cor meū uerbū bonū.
Gen.1. Repleti ſunt omnes ſpūſancto, & eructantes omnia imple
uerūt bonitate. Ructū hieremiæ reqritis? Nō ſum oblitꝰ,
Pſal.53. iam parabā illū. Bonū eſt præſtolari cū ſilētio ſalutare dn̄i
Eius eſt (nō fallor) admouete naribꝰ, balſamū uicit ſuaui
Ps.44. tas remunerātis iuſtitiæ quā iportat. Patientē pro iuſtitia
uult me expectare mercedē in poſterū, nō recipe in pn̄ti,
Abac.2. ꝙ iuſtitiæ merces ſalutare nō ſeculi, ſed domini ſit. Si mo-
ram fecerit, inquit, expecta eum & ne mumuraueris, qm̄
2.Re.10. bonum eſt cum ſilentio expectare. Ego faciā quod horta-
tur, expectabo dominum ſaluatorem meū. C Sed pecca
Pſal.63. tor ſum, & adhuc mihi grandis reſtat uia: qa lōge à pecca-
toribus ſalus. Nō murmurabo tamē, in odore uel dolore
interim cōſolabor me. Lætabitur iuſtus in dn̄o, guſtu ex-
periens quod ego ſentio odoratu. Quē ſpectat iuſtus, pec
cator expectat, & expectatio odoratio eſt. Nam expecta- Rom.8.
tio, ait, creaturæ reuelationē filiorum dei expectat. Porrò
ſpectare guſtare eſt, & uidere qn̄ ſuauis eſt dn̄s. An potius Pſal.33.
iuſtus qui expectat, & q iā tenet beatus? Denicꝫ expecta- ꝓuę.10.
tio iuſtorū lætitia. Nā peccator nihil expectat. Et inde pec
cator, ꝙ bonis præſentibus non modo detētus, ſed & cō-
tētus, nihil in futurum expectat, ſurdus ad uocem illā. Ex
pecta me (dicit dn̄s) in die reſurrectionis meæ in futurū.
Et ideo iuſtus erat ſymeon quia expactabat & odorabat
iam chriſtum in ſpiritu, quem necdum in carne adorabat.
Et beatus in expectatione ſua: quia per odorem expecta-
tionis peruenit ad guſtum contemplationis. Denicꝫ ait,
& uiderunt oculi mei ſalutare tuum. Iuſtus quoqꝫ abraam Lucæ.2.
qui & ipſe expectauit ut uideret diem domini, & nō eſt cō Lucæ.8.
fuſus; ab expectatiōe ſua, nā uidit & gauiſus eſt. Iuſti apo- Luc.12.
ſtoli cum audiebant, & nos ſimiles hominibus expectanti
bus dominum ſuum. D Quidni Iuſtus, & Dauid quan Pſal.39.
do aiebat, expectās expectaui dominum? Ipſe eſt quartus
de numero prænominatorum ructatorum meorum, quē
penè prætericram. Nō expedit quidem. Iſte os ſuum ape Ps.118.
ruit, & attraxit ſpiritum, & ſaturatus nō modo eructauit,
ſed & cantauit. Ieſu bone quantam meis naribus & auri-
bus iſte infudit ſuauitatem in ructu & cātu ſuo de oleo læ Ps.44.
titiæ quo unxit te deus deus tuus præ cōſortibus tuis ex
myrrha & gutta & caſſia á ueſtimētis tuis à domibus ebur
neis, ex quibus delectauerūt te filiæ regū in honore tuo.
Vtinā me digneris occurſu tanti uatis & amici tui in die
ſolēnitatis & lætitiæ, quando egrediatur de thalamo tuo
epitalamium ſuum canens in pſalterio iocūdo cum cytha
ra: affluens delitijs, reſperſus & reſpergēs uniuerſa iſtiuſ-
modi puluere pigmētario. In illa die, uel potius in illa ho
ra, nam hora eſt ſi quando eſt, & fortaſſis ne hora quidem
ſed horæ dimidium, iuxta illud ſcripturæ: Factum eſt ſilē- Apoc.8.
tiū in cælo quaſi media hora, ergo in illa hora replebitur Pſal.125.
gaudio os meum, & lingua mea exultatiōe, dum ſingulos
non dico pſalmos, ſed uerſus ſingulos ſentiam ructus &
quidem odoriferos ſuper omnia aromata. Quid Ioannis
ructu fragrantius, qui uerbi mihi redolet æternitatem, ge
neratione, diuinitatem? Quid de pauli ructibus loquar,
quanta orbem ſuauitate repleuerint? Denicꝫ chriſti bo-
nus odor erat in omni loco, uerba certè ineffabilia etſi nō
profert ut audiam, offert tamē ut cupiam, & libeat odora
re quæ audire non licet neſcio enim quo pacto, quo plus
latent, plus placent, & auidius inhiamus negatis. B Sed
iam aduerte apud ſponſam ſimilem rem quomodo inſtar
pauli in præſenti capitulo & ſecretum nō aperit, nec præ
terit tamen intactum, aliquid quaſi olfactui noſtro indul-
gens, quod guſtui fortè interim nō competere iudicarit,
ſiue propter indignitatē noſtram, ſiue propter incapaci-
tatē. Dilectus meus mihi, & ego illi. Quod nō eſt dubiū, Cant.2.
duorum quidē hoc loco amor mutuus flagrat, ſed in amo
re ſumma uniꝰ profectò fœlicitas, alterius mira dignatio.
Necꝫ enim inter pares eſt conſenſio ſeu complexio hæc.
Cæterum quid iſta ex hac prerogatiua amoris glorietur
impēſum ſibi repēſumcꝫ uiciſſim à ſe: quis ſe liquido noſ-
ſe præſumat, niſi qui præcipua puritate mentis, & corpo-
ris ſanctitate in ſemetipſo meruerit tale aliquid experiri?
Res eſt in affectibus, nec ratione ad eā pertingitur, ſed cō
formitate. Quàm pauci uerò qui dicant. Nos autem reue 2.Cor.3.
lata facie ſpeculantes gloriā domini, in eādem imaginem
transformamur de claritate in claritatem, tāquam à domi
ni ſpiritu. C Verū ut ſub aliqua qualicumcꝫ intelligen-
tiæ forma quod legitur redigatur, ſaluo quidem ſponſæ
ſuo ſingulari ſecreto, ad quod interim nō daſ accedere, p̄-
ſertim talibus quales nos ſumꝰ, apponendū ſanè aliqd no
bis eò accōmodatius ad commune conſenſum, quò uſita-
tius: quod & uerbis cōſequētiā, & intellectū det paruuli. Pſal.118.
Et mihi quidē uidetur ſatis eſſe ad noſtrā groſſam & quo
dāmodo popularē intelligentiā, ſi dicendo, dilectus meus Cant.2.
mihi, ſubaudiamus intēdit: ut ſit ſenſus, dilectus meus in
tendit mihi, & ego illi. Quanquam tamē nec ſolus ego id
ſenſerim

ſenſerim nec primꝰ, cū ꝓpheta ante me dixerit. Expectās
Pſal.39. expectaui dominū, & intendit mihi. Habes aperte inten-
tionem domini ad prophetam, habes & prophetæ ad do-
minū in eo quod ait, expectās expectaui. Nam qui expe-
ctat intendit, & expectare intendere eſt. Idem omnino
ſenſus, eadē pene uerba apud prophetā quæ apud ſpon-
ſam, ſed prius ex propheta tranſpoſita. Prius ſiquidem is
quod illa poſterius poſuit, & ecōuerſo. Cæterum ſponſa
rectius locuta eſt, & non prætendēs meritum, ſed præmit-
tens beneficium, & ſe præuentam dilecti gratia confitēs.
Recte oīno. Nam quis prior dedit illi & retribueſ ei. D
Denicꝫ audi ioannem quid in epiſtola ſuper hoc ſenſerit.
In hoc eſt charitas, inquit, nō quaſi nos dilexerimꝰ deū,
Rom.11. ſed ille prior dilexit nos. Propheta tamē gratiæ præuen-
tionem etſi tacuit, non negauit ſubſecutionē. Planè non
1.Ioā.4. tacuit. Sed accipe & alio loco certiorē de re iſta ipſius cō-
feſſionē. Et miſericordia tua inquit (domino loquebaſ)
ſubſequetur me omnibus diebus uitæ meæ. Audi & de
præuentione identidem ipſius non minus certam mani-
Pſal.22. feſtámue ſententiā. Deus meus, inquit, miſericordiæ eius
Pſal.58. preueniet me. Item ad dominū. Cito, ait, anticipent nos
Pſal.78. miſericordiæ tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis. Pul-
chre ſponſa poſterius (ni fallor) hæc eadem uerba non
eodem ordine ponit, ſed ſequitur & ipſa prophetæ ordi-
nem, loquens hoc modo. Ego dilecto meo, & dilectus
meus mihi. Cur ita? Nempe ut tunc magis gratia plenam
ſe probet, cum totū gratiæ dederit, & primas ſcilicet illi
partes adſcribens & ultimas. Alioquin quomodo gratia
plena ſi quid habuerit quod nō ſit ex gratia? Nō eſt quo
gratia intret ubi iam meritū occupauit. Ergo iam plena
confeſſio gratiæ, ipſius gratiæ plenitudinem ſignat in aīa
cōfitentis. Nam ſi quid de proprio ineſt, inquantum eſt,
gratiā cedere illi neceſſe eſt. Deeſt gratiæ quicquid meri-
tis deputas. Nolo meritū quod gratiā excludat. Horreo
quicqd de meo eſt ut ſim meꝰ, niſi ꝙ illud magis forſitan
meum eſt quod me meū facit. Gratia reddit me mihi iu-
ſtificatum gratis, & ſic liberatum à ſeruitute peccati. B
Denicꝫ ubi ſpiritus domini, ibi libertas. O fatuam ſpon-
ſam ſynagógam, quæ eſt contemnēs dei iuſtitiā, id eſt gra
tiam ſponſi ſui, & ſuam uolens cōſtituere, iuſtitiæ, dei nō
eſt ſubiecta. Ob hoc miſera repudiata eſt, & iam non eſt
Oſeæ.2. ſponſa, ſed eccleſia, cui dicitur. Deſpōſaui te mihi in fide.
Deſponſaui te mihi in iudicio & iuſtitia. Deſponſaui te
mihi in miſericordia & miſerationibus. Nec tu me elegi-
ſti, ſed ego elegi te: nec ut te eligerem, tua inueni merita,
Ioan.15. ſed præueni. Ita ergo in fide deſponſaui te mihi: & nō in
operibus legis, deſponſauicꝫ in iuſtitia, ſed iuſtitia quæ
eſt ex fide, nō ex lege. Reſtat ut iudices iudiciū rectū iter
me & te, iudicium quo te deſponſaui, ubi cōſtat interue-
niſſe nō tuum meritū, ſed meum placitum. Hoc eſt autem
Mat.20 iudicium ut tua merita non extollas, non præferas opera
legis, non iactes pondus diei & æſtus, quæ magis in fide
& in iuſtitia quæ eſt ex fide, necnō in miſericordia & mi-
ſerationibus noſceris deſponſata. Quæ uerè ſponſa eſt
agnoſcit iſta, & utrācꝫ gratiam cōfitetur. Primo quidem
eam quæ prima eſt, qua & præuenta eſt, poſtea uerò &
ſubſequentē. Ait itacꝫ nūc. Dilectus meꝰ mihi & ego illi,
Canti.3. principiū dilecto tribuēs. In cōſequētibus: ego, inquit,
dilecto meo, & dilectus meus mihi: conſummationem illi
æque concedens. Nunc iam uideamus quid dicat: dile-
ctus meus mihi. Si enim hoc recipitur ut ſubaudiamus
Pſal.39. intendit, ſicut iam diximus, & ſicut propheta ait. Expe-
ctans expectaui dominum, & intendit mihi: ego autem in
uerbo iſto ſentio neſcio quid nō planè exiguum, nec me-
diocris prærogatiuæ. Sed nō eſt ingerenda fatigatis au-
ribus & mentibus res omni alacritate digna. Si non gra
uat: differatur: & non in longum: craſtinus inde incipiat
ſermo. Tantū orate ut ab irruentibus occupationibus in
terim cuſtodiat nos gratia & miſericordia ſpōſi eccleſiæ
Ieſu chriſti domini noſtri: qui eſt ſuper omnia deus be-
nedictus in ſecula. Amen.

Qualiter ſpōſus chriſtus intēdit ſpōſæ eccleſiæ
& ipſa illi. Et de cura quā habet deꝰ de electis, &
unde inſit ecclīæ: qd ſit mereri uel non aut
p̄ſumere. Sermo. LXVIII. D

AVdite iam qđ heri diſtulimꝰ, audite gau-
dium meū qđ ſenſi. Et ueſtrum eſt, audite
gaudētes. In uno uerbo ſpōſæ ſenſi hoc:
& quaſi odoratꝰ abſcōdi, eò uobis hodie
feſtiuius exhibendū, quò tēpeſtiuiꝰ. Spō
ſa loquuta eſt, & dixit ſponſum intendere
ſibi. Quæ eſt ſponſa, & qs eſt ſpōſus? Hic deus noſter eſt:
& illa (ſi audeo dicere) nos ſumus, cū reliqua qdē multitu
dine captiuorū quos ipſe nouit. Gaudeamꝰ gl'ia nr̄a hæc 2.Cor.1.
eſt. teſtimoniū cōſciētiæ nr̄æ. Nos ſumus in quos intēdit
deus. Quāta tn̄ diſparilitas? Quid terrigenæ & filij hoīm
corā illo? Scđm ꝓphetā ſic ſunt quaſi nō ſint & quaſi ni-
hilū & inane reputati ſunt ei. Quid ſibi ergo uult iſta iter
tā diſpares cōparatio? Aut illa in immēſum gloriaſ aut is
in immēſum amat. Quàm admirabile eſt ꝙ illiꝰ intētionē
iſta ſibi quaſi ꝓpriā uendicat dicēs. Dilectus meus mihi. Cant.2.
Nec eo cōtenta tn̄, pergit ampliꝰ gloriari, reſpōdere ſe illi
quaſi ex æquo morē gerere, repēdere uicē. A Seqſ em̄.
Et ego illi. Inſolēs uerbū, & ego illi. Nec minus inſolens,
dilectꝰ meus mihi: niſi ꝙ utrocꝫ inſolentius utrūcꝫ ſimul.
O qd audet cor purū, & cōſciētia bona, & fides nō ficta?
Mihi, inquit, intēdit. Itáne huic intenta eſt illa maieſtas,
cui gubernatio pariter & adminiſtratio uniuerſitatis in-
cumbit, & cura ſeculorum, ad ſola trāſfertur negocia: imo
ocioſa amoris & deſiderij huius? Ita planè. Ipſa eſt em̄ ec
cleſia electorū, de quibus apl's. Oīa, inquit, ꝓpter electos.
Et cui dubium ꝙ gratia & miſericordia dei ſit in ſanctos
eius, & reſpectus in electos illius? Ergo ꝓuidentiā cæteris
creatiurs nō negamꝰ, curam ſpōſa uēdicat ſibi. Numquid 2.Tim.2
de bobꝰ cura eſt à deo? Nec dubiū quin idē poſſimꝰ dice Sap.4.
re de equis, de camelis, de elephantis, & de cunctis beſtijs 1.Cor.9.
terræ, ſimiliter & de piſcibus maris, & uolatilibus cæli. 1.Petr.5.
Poſtremò de omni re quæ eſt ſuper terram, ſolis ſanè exce
ptis qbus diciſ. Omnē ſolicitudinē ueſtrā proijcientes in
eum, qm̄ ipſi cura eſt de uobis. An nō tibi uidetur ueluti
his uerbis dictū? Intēdite illi quia ipſe intētit uobis. Et
obſerua apl'm Petrū (eius enim uerba ſunt) ſi non & ipſe
uerborū ſpōſæ obſeruauerit ordinē. Nempe non ait: oēm
ſolicitudinem ueſtrā proijciētes in eum, ut ſit ipſi cura de
uobis, ſed quia ipſi cura eſt de uobis: aperte proinde mon
ſtrans eccleſia ſanctorū nō modo quoniā, dilecta, ſed & ꝙ
prius dilecta fuerit. B Conſtat nō ad eam pertinere de
uerbo quod de bobus dixit apl's, nam curam illius habet
qui dilexit illā, & ſemetipſum dedit pro illa. Nónne hæc 1.Cor.9.
eſt ouis errans, cuius cura etiam ſupernorum curæ gregū
prælata eſt? Denicꝫ illis expoſitis, paſtor deſcendit ad
iſtam, quæſiuit diligenter, inuentam non reduxit, ſed re-
uexit, noua cum illa & de illa intulit cælis feſta gaudiorū
populis angelorū inuitatis ad ſolennitatem. Quid ergo?
Proprijs humeris dignatus eſt eam reportare, & curam il-
lius non habebit? Ideò non cōfunditur dicere. Dn̄s ſoli- Pſa.39.
citus eſt mei: nec ſe exiſtimat errare, cum item dicit. Dn̄s Pſa.137.
retribuet pro me: & ſi quid eſt aliud quod coram dei circa
ipſam ſignificare uideatur. Inde eſt ꝙ dominum ſabaoth
dilectum ſuum dicit, & eum qui cum tranquillitate iudi-
cat omnia, ſibi intendere gloriatur. Quidni glorietur? Eſa.49.
Audiuit illum dicentem ſibi. Nunquid mater poteſt obli
uiſci ut nō miſereatur filio uteri ſui? Etſi illa oblita fuerit,
ego tamen non obliuiſcar tui. Denicꝫ oculi domini ſuper
iuſtos. Et quid ſponſa niſi cōgregatio iuſtorū? Quid ipa,
niſi generatio quærentium dominū, quærentium faciem
ſponſi? Nō em̄ ille intēdit huic, & nō iſta illi? Propterea
utruncꝫ ponit dicens: Ille mihi: & ego illi. Ille mihi, quia Cant.2.
benignus & miſericors eſt. Ego illi, quia nō ſum ingrata.
Ille mihi gratiam ex gratia, ego illi gratiam pro gratia.
Ille meæ liberationi, ego illius honori. Ille ſaluti meæ,
ego illius uolūtati. Ille mihi & nō alteri, quoniā una ſum

columba eius:ego illi &non alteri.Nec enim audio uocē
Marc.13 alienorū,nec enim acquieſco dicētibus mihi. Ecce hic eſt
chriſtus,aut ecce illic eſt. Hæc eccleſia. D Quid ſingu-
lis quiſqꝫ noſtrū? Putamusne in nobis quēpiam eſſe cui
aptari queat quod dicit.Quid dixi in nobis? Ego aūt &
de quouis ītra eccleſiā conſtituo ſi quis hoc quærat,non
oīno reprēhēdēdū cenſuerim. Nec enim una unius ratio
eſt atqꝫ multorū.Deniqꝫ nō ꝓpter animam unā,ſed ꝓpter
Pſal.73. multas in unā eccleſiā colligendas,in unicā aſtringendas
ſponſam deus tam multa & fecit &pertulit,cum operatus
eſt ſalutē in medio terræ. Chariſſima illa eſt una uni,non
adhærēs alteri ſponſo:nō cedēs alteri ſponſæ. Quid iſta
nō audeat apud tam ambitioſum amatorē? Quid non ab
illo ſperet qui ſe quæſiuit à celo,uocauit à finibus terræ?
Nec modo quæſiuit.ſed acqſiuit.Adde &de modo acqui
ſitionis in ſanguine acquiſitionis.Aliàs uero(ut aſſolet)
propterea magis præſumit,qm̄ proſpiciēs in futurū non
ignorat qm̄ dn̄s ſe opus habet. Quæris ad quid? Ad ui-
dendū in bonitate electorū ſuorū,ad lætandum in lætitia
gentis ſuæ,ut laudet cum hæreditate ſua.Nec parum hoc
opus exiſtimes,nullū dico tibi remanebit opus perfectum
ſi hoc nutarit. Nónne de ſtatu & cōſummatione eccleſiæ
finis oīm pendet? Tolle hanc,& fruſtra inferior iſta crea-
tura reuelationē filiorū dei expectat. Tolle hanc, & neqꝫ
patriarchæ neqꝫ ꝓphetæ aliqui cōſummabuntur,cū Pau-
Hebr.11. lus aſſerat deū ita ꝓuidiſſe pro nobis, ne ſinè nobis con-
ſummarētur. Tolle hanc, & ipſa ſanctorū angelorum pro
imperfectione ſui numeri gloria claudicabit, nec dei ciui-
tas de ſui integritate gaudebit. Vnde ergo implebit pro
poſitū dei,& myſteriū uolūtatis eius,magnūqꝫ illud pie-
Pſal.8. tatis ſacramētum? Vnde poſtremo dabis mihi infantes &
lactentes,quorū ex ore laudē ſuā perficiat deus? Cælū nō
1.Cor.3. habet infantes,habet eccleſia,quibus & dicit. Lac uobis
potū dedi,nō eſcam. Et hi ad laudem quaſi complēdam à
Pſal.112. propheta inuitant dicēte. Laudate pueri dn̄m. Tu putas
deū noſtrū totā habiturū ſuæ gloriæ laudē, donec ueniāt
Pſal.137. qui in conſpectu angelorū pſallant ſibi? Lætati ſumus ꝓ
diebus qbus nos humiliaſti,annis quibus uidimus mala.
Ezec.36 Hoc genus lætitiæ cæli neſcierunt niſi per eccleſiæ filios
hoc nemo unquam lætatur qui nunquā non lætatur. B
Opportune poſt triſtitiā gaudiū ſubit, poſt laborē quies
poſt naufragiū portus. Placet cunctis ſecuritas,ſed ei ma
gis qui timuit. Iocūda oībꝰ lux,ſed euadenti de poteſtate
tenebrarū iocūdior. Trāſiſſe de morte ad uitā,uitæ gratiā
duplicat. Pars mea hæc in cæleſti conuiuio,& ſeorſum ab
ipſis ſpiritibꝰ beatis. Audeo dicere expertē meæ beatitu
dinis ipſam beatā uitā,niſi ſi dignet fateri ꝙ p charitatem
ea in me fruit,& per me. Aliqd ſanè uidet etiā perfectiōi
illi acceſſiſſe ex me,neqꝫ hoc parū. Deniqꝫ gaudēt angeli
ad pœnitentiā peccatoris. Q; ſi deliciæ angelorū lachry-
mæ meæ,quid deliciæ? Omne opus ipſorum laudare deū
ſed deeſt laudi ſi deſinit qui dicant. Tranſiuimus per ignē
& aquā,& eduxiſti nos in refrigeriū. Fœlix proinde ī ſua
uniuerſitate eccleſia,cuius oīs gloriatio impar eſt cauſæ,
nō pro his tantū quæ illi iam facta ſunt,ſed pro his quoqꝫ
quæ de illa adhuc oportet fieri. Nam & de meritis quid
ſolicita ſit,cui de ꝓpoſito dei firmior ſuppetit ſecuriorqꝫ
gloriādi ratio. Non poteſt ſeipſum negare deus,neqꝫ nō
facere quæ iam fecit(ut ſcriptū eſt) qui fecit quæ futura
ſunt. Faciet,faciet,nec deerit ſuo ꝓpoſito deꝰ. Sic non eſt
quod iam quæras qbꝰ meritis ſperemus bona, præſertim
Ezec.36 cum audias apud prophetā. Non ꝓpter uos ſed ꝓpter me
ego faciā, dicit dn̄s. C Sufficit ad meritū ſcire ꝙ nō ſuf-
ficiant merita. Sed ut ad meritum ſatis eſt de meritis non
præſumere,ſic carere meritis,ſatis ad iudicium eſt. Porrò
infantiū renatorū neminē carere meritis, ſed xp̄i habere
merita. Quibus ſe tamen indignos reddūt ſi ſua iungere
quiuerūt ſed neglexerūt:quod quidē periculū iā adultæ
ætatis eſt. Merita proinde habere cures, habita data no
ueris,fructū ſperaueris dei miam,& omne periculū euaſi-
ſti paupertatis,ingratitudinis,præſumptiōis. Perniciosa
pauperas,penuria meritorū,præſumptio autem ſpiritus,
fallaces diuitiæ. Et ideò diuitias & paupertates ne dede- Puer.30
ris mihi dn̄e,ait ſapiens. Felix eccleſia,cui nec merita ſine
præſumptione,nec præſumptio abſqꝫ meritis deeſt. Ha-
bet unde præſumat,ſed non merita. Habet merita, ſed ad
promerendū,nō ad præſumendū. Ipſum non præſumere,
nónne promereri eſt? Ergo eò præſumit ſecurius quò nō
præſumit,& nō eſt ꝙ cōfundat in uerbo gloriæ, cui mul-
ta materies gloriādi. Miſericordiæ dn̄i multæ, & ueritas
eius manens in æternum. D Quidni glorietur ſecura, in Pſal.16.
cuiꝰ teſtimoniū gloriæ,miſericordia & ueritas obuiaue-
rūt ſibi? Siue igitur dicat dilectus meus mihi:ſiue dicat, Pſal.84
expectās expectaui dn̄m & intendit mihi:ſiue etiā dn̄s ſo- Pſal.39.
licitꝰ eſt mei,uel quæ ſunt eiuſmodi uoces aliæ atqꝫ aliæ Pſal.eo.
quæ diuinum quendam affectum ac ſingularem fauorem
erga aliquid ſimiliter exprimere uideātur, nihil horum à
ſe alienum putabit,cui ratio præſumendi domini cōſtitu-
tio eſt,præſertim cū non alterā uideat ſpōſam, alterámue
eccleſiā,cui poſſint fieri quæ nō poſſunt nō fieri. Ergo de
eccleſia patet ꝙ in nullo illa oīa ſibi aptare uerebitur. De
una aīa quæritur etiam ſi ſit ſpūalis & ſancta, liceátne illi
ullo modo audere in talibus. Neqꝫ em̄ prærogatiuas oēs
unius illius catholicæ multitudinis (ob quam oīa ſiunt)
una de multitudine arrogabit ſibi, quantalibet emineat
ſanctitate. Et ideo difficilius ut ſentio ego inuenietur (ſi
tn̄ inueniet) quomodo poſſit licere. Vn̄ neceſſariū reor
alio iſtud ſermone tentari,nec modo ingredi uias ſcrupu
loſæ diſputationis,quarū adhuc exitum ignoramus,niſi
prius ſuper uerbo abſcōdito oratū fuerit ad eum qui ape
rit & nemo claudit,ſpōſum eccleſiæ Ieſum Chriſtū dn̄m
noſtrū,qui eſt ſuper oīa deus benedictus in ſecula. Amen.

Qualiter omnis altitudo ſe extollens aduerſus
ſcientiam dei deijcitur:& de aduentu & manſione pa-
tris & uerbi apud animā deū diligentē: & familiarita-
te quæ īde inter deū & aīm cōtrahit. Ser. LXIX. B

Dilectus meus mihi,& ego illi. Hanc uocem uni Canti.2.
uerſali eccleſiæ ſermo ſuperior aſſignauit,pro-
pter factas ſibi à deo ꝓmiſſiones uitæ eiꝰ quæ
nūc eſt pariter & futuræ. De aīa ꝓpoſita quæ-
ſtio eſt,quia non poteſt ſibi arrogare una quod uniuerſi-
tas audeat,nec aliquo modo ad ſe trahere illā. Si nō licet,
referamus proinde oportet ita ad eccleſiam, ut nullatenꝰ
ad perſonā. Nec modo hanc,ſed & reliquas uoces ſimiles
huic loquētes grandia,uerbi gratia,expectans expectaui
dn̄m & intendit mihi,& ſi quas alias ſermo ſuperior per-
ſtrinxit. Q; ſi qs licere putat,ergo nō abnuo, ſed intereſt
cui. Non em̄ cuicūqꝫ. Prorſus habet eccleſia dei ſpiritua-
les ſuos qui non modo fideliter,ſed & fiducialiter agant
in eo,cū deo quaſi cum amico loquentes,teſtimoniū illis 2.Co.1.
perhibēte cōſcientia gloriæ eius. Quinā illi ſint,id quidē
penes deū,tu uero audi qualē te eſſe oporteat ſi talis uis
eſſe. Quod tamen dixerim non quaſi expertus, ſed quaſi
experiri cupiens. Da mihi animam nihil amantem præter
deū,& quod propter deū amandū eſt,cui uiuere chriſtus
nō tantum ſit,ſed & diu iam fuerit, cui ſtudij & ocij ſit ꝓ-
uidere deū in cōſpectu ſuo ſemper,cui ſolicite ambulare
cum dn̄o deo ſuo,non dico magna,ſed una uolūtas ſit, &
facultas non deſit:da inquam talem animam, & ego non
nego dignam ſponſi cura,maieſtatis reſpectu,dominātis Ibidem.
fauore,ſolicitudine gubernātis:& ſi uoluerit gloriari,nō
erit inſipiēs,tātū ut qui gloriatur, in domino glorietur.
Ita in quo multi audent,audet & unus, ſed alia ratione.
Nempe ſanctam multitudinē cauſæ ſupradictæ fidentem
faciūt,ſanctā animā duplex quædā ratio, Primo quidē ꝙ
habeat in natura ſimpliſſima ſpōſi diuinitas quaſi unum
reſpicere multos,& quaſi multos unum. Nec ad multitu-
dinē multꝰ erit,nec ad paucitatē rarus,nec ad diuerſitatē
diuiſus,nec reſtrictus ad unum, nec anxius ad curas, nec
perturbatus ſeu turbulētus ad ſolicitudines. Sic ſane uni
intētꝰ,ut nō detētus:ſic pluribꝰ, ut nō diſtētus. D De-
niqꝫ qđ ut probare ſuauiſſimū, ita chariſſimū ꝓbaſſe eſt:
tanta eſt

tāta eſt uerbi dignatio,tanta beneuolētia pr̄is uerbi erga
bene affectā & bene compoſitā aīam (quod quidē ipſum
patris munus & uerbi opus eſt) ut quam ſua tali benedi-
ctione præuenerint & præparauerint ſibi, ſua quoqꝫ di-
gnanter præſentia,& ita ut nō modo ad eam ueniant:ſed
Ioā.14. etiā māſionem apud eam faciant. Non enim ſufficit exhi-
beri,niſi & copiā ſui præbeant. Quid eſt uenire ad animā
uerbū? Erudire in ſapiētia. Quid eſt patrē uenire? Affice-
Sapiē.8. re ad amorē ſapientiæ,ut dicere poſſit,quia amatrix facta
ſum formæ illius. Patris diligere eſt,& ideo patris aduen-
tus ex infuſa dilectione probatur. Quid faceret eruditio
abſqꝫ dilectione? Inflaret. Quid abſqꝫ eruditiōe dilectio?
Rom.10 Erraret. A Deniqꝫ errabāt de qbꝰ dicebat. Teſtimoniū
illis perhibeo ꝙ zelum dei habēt,ſed non ſm̄ ſcientiā. Nō
decet ſpōſam uerbi eſſe ſtultā,porrò elatā pater non ſuſti-
net. Pater enim diligit filiū,&omnē altitudinē extollentē
ſe aduerſus ſciētiā uerbi,ſemper in ꝓmptu habet deijce-
re atqꝫ deſtruere,ſiue immittēdo zelum,ſiue intendendo:
quorū alterū miſericordiæ,alterū iudicij eſt. Vtinā in me
omnē extollentiā comprimat,imo deijciat, & ad nihilum
redigat nō accenſus furor,ſed infuſus amor. Vtinā diſcā
non ſuperbire,ſed unctione potius quàm ultione magi-
Pſal.6. ſtra. Domine ne in furore tuo arguas me, ſicut angelum
extollentem ſe in cælo:neqꝫ in ira tua corripias me, ſicut
hominē in paradiſo. Ambo iniqtatē meditati ſunt,altitu-
dinē affectātes:ille potentiæ,iſte ſciētiæ. Deniqꝫ credidit
Gene.3. inſipiens mulier pollicenti, ſe ſeducenti. Eritis ſicut dij,
Eſai.14. ſcientes bonū & malū. Iam ſeſe ante ſeduxerat,cui perſua
ſerat ſimilem fore altiſſimo. Nam qui ſe putat aliquid eſſe
cum nihil ſit,ipſe ſe ſeducit. Verū utraqꝫ altitudo deiecta
eſt,ſed in homine mitius,iudicante ita illo qui omnia fa-
cit in pondere & menſura. Nam angelo ī furore punito,
imo damnato,homo iram tantum ſenſit,& non furorem.
Nempe cum iratus fuit, miſericordiæ recordatus eſt. B
Propter hoc ſemen eius filij iræ & non furoris uſqꝫ in ho
diernum diem. Si non naſcerer filius iræ,non opus eſſet
renaſci. Si furoris filius naſcerer,aut non contigiſſet,aut
Luc.10. non potuiſſet renaſci. Vis uidere furoris filiū? Si uidiſti
ſathanā tanquā fulgur cadentē de cælo,quod eſt in impe-
tu furoris præcipitatū,& cognouiſti de furore dei. Deni-
qꝫ nō eſt recordatus miſericordiæ ſuæ,quia cū iratus fue-
rit,miſericordiæ recordabit:non cum iam uſqꝫ ad furorē
exarſerit. Væ filijs diffidētiæ,his quoqꝫ qui ex adam ſunt,
qui nati iræ filij,ipſi ſibi iram in furorē,uirgā in baculum
imo in malleum diabolica obſtinatione cōuertunt. De-
Rom.2. niqꝫ theſaurizant ſibi iram in die iræ. Ira autē accumula-
ta, quid niſi furor? Peccauerūt peccatū diaboli,& diabo
li ſententia percellentur. Væ etiam quamuis mitius qui-
buſdam filijs iræ qui nati in iram,non expectauerunt re-
naſci in gratia. C Nempe mortui in quo & nati,iræ filij
permanebunt. Iræ dixerim,non furoris: quia ut p̄iſſime
creditur,& humaniſſime gemitur,mitiſſime ſunt,penè to
tum quo addicti ſunt aliunde trahentium. Ergo in furore
diabolus iudicatus eſt,quia inuenta eſt iniquitas eius ad
odium,hoīs autem ad iram,& ideò in ira corripitur. Ita
omnis altitudo cōtrita eſt,& quæ inflat,& quæ præcipi-
tat,patre nimirum zelante pro filio. Vtrobiqꝫ ſiquidem
iniuria(filij eſt) & de uſurpata potētia aduerſus uirtutem
dei quæ ipſe eſt,& de præſumpta ſcientia aliunde quàm à
p̄s.123. ſapientia dei quæ nihilominus ipſe eſt. Dn̄e quis ſimilis
tibi? Quis niſi ſplēdor & figura ſubſtātiæ tuæ? Quis niſi
imago tua? Solus in forma tua,ſolus non rapinam arbi-
tratus eſt eſſe ſe æqualem tibi altiſſimus altiſſimi filius.
Phili.2. Quomodo non æqualis? Etiam unum eſtis ipſe &tu. Se-
des illi à dextris tuis, non ſub pedibus. Quo pacto audet
quis perſuadere locum unigeniti tui? Præcipitetur. Po-
nit ſibi ſedem in excelſo:ſubuertatur cathedra peſtilētiæ.
Item quis docet hominem ſcientiam? Nónne tu ô clauis
Dauid aperiens cui uis, & cui uis claudēs? Et quomodo
ſine claue ad theſauros ſapientiæ & ſciētiæ introitus imo
irruptio tentabatur? Qui non intrat per oſtium,fur eſt &
latro. Petrus ergo intrabit qui claues accepit. Non tamē
ſolus, nam & me ſi uoluerint introducet, aliūqꝫ excludet
quem fortè uoluerit,in ſcientia &poteſtate ſibi data deſu
per. A Et hæ claues quæ? Poteſtas aperiendi, & clau-
dendi, atqꝫ inter excludendos & admittendos diſcretio. Mat.16.
Et non in ſerpente theſauri,ſed in chriſto. Et ideò nō po-
tuit dare ſententiam ſerpens quam nō habuit,ſed qui ha
buit dedit. Nec enim potuit habere poteſtatem quā non
accepit,ſed qui accepit habuit. Dedit chriſtus,accepit pe
trus,nec inflatus de ſcientia,nec præcipitandus de potē-
tia. Quare? Quia in neutra extollit ſe aduerſus ſcientiam
dei,qui nihil horum præter dei ſcientiam affectauit,ſicut
ille qui doloſe egit ī conſpectu eius,ut inueniatur iniqui
tas eius ad odium. Quomodo deniqꝫ præter ſcientiā dei,
qui ſe ſcribit apoſtolum Ieſu chriſti ſm̄ præſcientiam dei 1.Petri.1.
patris? B Et hæc dicta ſint pro eo quod incidit de zelo
dei,quē intendit in præuaricantes angelum hominemqꝫ.
Nam in ambobus reperit prauitatē, qualiter uidelicet in 2.Co.10.
ira & in furore ſuo deſtruxerit omnē altitudinē extollētē
ſe aduerſus ſcientiā dei. Nunc iam recurrēdum ad zelum
miſericordiæ, id eſt qui non intenditur, ſed qui immitti-
tur,quoniam qui intenditur(ut iam diximus)iudicij eſt:
& ſatis nos terruit ex memoratis exemplis tam grauiter
punitorū. Propterea ibo ego mihi ad locum refugij à fa-
cie furoris domini,ad illum utiqꝫ pietatis zelum ſuauiter
ardentem,efficaciter expiantē. C Numquid non expiat
charitas? Et potenter. Legi ꝙ operiat multitudinem pec- 1.Pet.4.
catorum:ſed dico. Numquit nō idonea eſt ſeu ſufficiēs ad Eccl.23.
deijciēdam humiliandāqꝫ omnē extollentiā oculorum &
cordis? Et maxime. Nam non extollitur,non inflatur. Si
ergo dominus Ieſus dignetur uenire ad me,uel potius in
me,non in zelo furoris,& ne in ira quidē,ſed in charitate
& ſpiritu māſuetudinis,æmulās me dei æmulatiōe (quid
enim ita dei ut charitas, nempe & deus eſt) ſi inquam in
iſta uenerit,in hoc cognoſcam ꝙ nō ſit ſolus, ſed uenerit
etiam pater ſuus cum eo. Nam quid æque paternū? Pro-
pter hoc nempè non pater uerbi tantū, ſed & pater miſe- 1.Ioā.4.
ricordiarū eſt appellatus,ꝙ innatum habeat miſereri ſem
per & parcere. Si ſenſero aperiri mihi ſenſum ut intelligā
ſcripturas,aut ſermonen ſapientiæ quaſi ebulire ex inti-
mis,aut infuſo lumine deſup reuelari myſteria, aut certè
expādi mihi quaſi quoddam largiſſimū cæli gremium, &
uberiores deſurſum influere animo meditationū imbres,
non ambigo ſponſum adeſſe. Verbi ſiquidem hæ copiæ
ſunt,& de plenitudine eius iſta accipimus. Q; ſi ſe pariter
infuderit humilis quædā ſed pinguis intimæ aſperſionis
deuotio,ut amor agnitæ ueritatis,neceſſarium quoddam
odium uanitatis in me generet & contemptum, ne fortè
aut ſcientia inflet,aut frequētia uiſitatiōum extollat me:
tunc prorſus paterne ſentio agi mecum,& patrem adeſſe
non dubito. Si autem perſeuerauero huic dignationi di-
gnis ſemper(quod in me eſt) affectibus & actibus reſpō-
dere, & gratia dei apud me uacua non fuerit: etiam man-
ſionem apud me faciet tam pater enutriēs quàm uerbum
erudiens. D Quanta putas ex hac manſione inter ani-
mam & uerbum familiaritatis gratia oriatur, quanta de
familiaritate ſequatur fiducia? Nō eſt(ut opinor) ꝙ iam
talis anima dicere uereatur. Dilectus meus mihi: quæ ex
eo ꝙ ſe diligere,& uehementer diligere ſentit, etiam dili-
gi nihilominus uehementer non ambigit,ac de ſua ſingu
lari intētione,ſolicitudine,cura,opa,diligentia, ſtudioqꝫ
quo inceſſanter & ardenter inuigilat quēadmodum pla-
ceat deo, æque hæc omnia in ipſo indubitanter agnoſcit
recordans ꝓmiſſionis eius. In qua menſura mēſi fueritis, Matt.7.
remetiet uobis:niſi ꝙ redhibitionem gratiæ prudēs ſpō- Cant.2.
ſa ad ſuā magis cauta eſt trahere partē,ſciēs ſe potiꝰ præ-
uentā à dilecto. Inde eſt ꝙ illius operam præfert. Dilectus
inquiēs meus mihi,& ego illi. Ergo ex proprijs quæ ſunt
penes deum agnoſcit,nec dubitat ſe amari quæ amat. Ita
eſt. Amor dei amore animæ parit,& illius præcurrens in-
tentionem intētā aīam facit,ſolicitudoqꝫ ſolicitā. Neſcio